Ч. 249 (14.793). Львів, пятниця 12. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Поголоски довкола протикомуністичного пакту і польське дементі.

Авас приніс вістку, що совітський шарже д' афер у Варшаві Віноградов заявив мін. Бекові, що

коли би Польща приступила до протикомуністичного пакту, СССР уважав би це ворожим актом супроти себе.

ПАТ заперечує цю вістку і додає, що така інтервенція була би зовсім безосновна, бо польський уряд кермується у своїй політиці виключно вимогами польської державної рації.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ПРАЗІ.

Італійський посол у Празі зложив чехословацькому урядові протест проти нападів на фашизм і Мусолінія, на які дозволили собі деякі комуністичні посли у праському парляменті, забираючи голос у справі римського протоколу.

Чому Літвінов покинув брюссельську конференцію?

ДИПЛЬОМАТИЧНА НЕВДАЧА.

З англійських кол ось як пояснюють причину негайного виїзду Літвінова з Брюселі: Літвінов домагався бльокади Японії — тому рішуче супротивилася Велика Британія, опісля і Франція. Крім того мін. Іден заявив, що Англія бажає втягнути до переговорів у справі Далекого Сходу також Італію та Німеччину. Літвінов — як кажуть, — заявив перед виїздом з Брюселі, що на його думку брюссельська конференція розбита.

ЧИ ФРАНЦУСЬКО-СОВІТСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ?

„Івнінг Стандард" ось як пояснює виїзд Літвінова з Брюселі: Він запросив французького міністра закорд. справ Дельбоса, щоб він підчас своєї подорожі до Варшави вступив до Москви, доказуючи живучість франко-совітського договору.

Мін. Дельбос відповів, що він — подібно як і решта французького уряду — уважає, що під цю пору поїздка до Москви була би неоправдана, бо робила би враження небажаної демонстрації.

Японія домагається роззброєння Китаю?

Токійський щоденник „Кокумін", орґан військових і фінансових кол, подає, що Японія готова замиритися з Китаєм, якщо він заключить з нею договір про спільну протибольшевицьку боротьбу та якщо зрезиґнує з правильної армії, заступаючи її протикомуністичною міліцією, що не мала би летунства, артилерії, ані навіть скорострілів.

Крім того міркують, що Японія зажадає власної концесії під Шанґаєм та зміни статуту міжнародньої концесії.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ВИСЕЛИВ КОРЕСПОНДЕНТА ТАСС-А.

Як подає „Шімбуну Шімбун", токійський уряд виселив з японської території директора японського відділу ТАСС-а Андрія Наґоя за те, що він збирав і висилав до Москви недозволені інформації.

ЯПОНІЯ ВИПОВІСТЬ ДОГОВІР 9-ОХ?

„Ніші — Ніші" твердить, що японський уряд хоче виповісти договір 9-ох держав, бо тепер уважає його безвартісним.

ЯПОНСЬКИЙ ВОЖД ПЕРЕПРОШУЄ.

Начальний командант японських військ під Шанґаєм відвідав команданта британської ескадри і висловив жаль з приводу зранення британського амбасадора і кількох вояків.

Льорд Галіфакс їде до Берліна.

„Івнінг Стандард" приносить вістку, що член британського уряду льорд Галіфакс, льорд-президент тайної ради, виїде небавом до Берліна. Він розмовлятиме з Гітлером мабуть на тему обмеження німецьких зброєнь, за що Англія дала би Німеччині підмогу фінансову. Кольоніяльних питань правдоподібно не будуть вони торкатися.

Воєнні суди в Палестині.

Нині появився розпорядок мандатної влади, що вводить від 18. ц. м. на території цілої Палестини військові суди, зложені з трьох старшин. Вони розглядатимуть справи саботажів, збройних нападів і посідання зброї та муніції; за ті провини загрожує кара смерти.

Начальний командант британських військ у Палестині затверджуватиме присуди воєнних судів; ніякого відклику від них не буде.

ҐПУ хотіло схопити Керенського?

Париська поліція викрила тайну телефонічно-підслухову стацію, з якої агенти ҐПУ підслухували розмови Керенського в помешканні його приятеля Зензінова, де відбувались також засідання редакції еміґрантського часопису „Нова Росія".

Провідник викритої ячейки ҐПУ втік. Два її агенти, Боневіст і Бікар признались у слідстві, що ҐПУ плянувало схопити Керенського до СССР.

Примирна заява чи нова образа?

Львів, 11. листопада 1937.

Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Організацій оголосив велику заяву, яка торкається польсько-українських відносин та викликала відразу на сторінках преси найріжнородніші коментарі (гл. „Діло" ч. 246 з 7-го ц. м.). „Газета Польска", міродайний орган проурядової верхівки, нині центральний орган ОЗН, присвятив тій заяві навіть цілу передову статтю, вбачаючи у виступі Секретаріяту Порозуміння „новий етап" не тільки у хронольоґічному, але й мериторичному сенсі". Та заява справді редаґована в той спосіб, що готова викликати чимало баламуцтва: типова заява, що може стати джерелом безлічі непорозумінь. Саме цей мотив спонукує нас ближче їй приглянутись, дарма, що в першому моменті — щиро признаємось — не мали того заміру.

Не мали того заміру, бо всі ті, що думають політичними катеґоріями та признають тезу, що не доктрини рішають про долю світа, лише люди, — мають звичай у першу черґу питатись „хто?" І ось, глипнувши тільки на підписи під отою відозвою, мусить кожного українця огортати зневіра і — зануда. Станіслав Грабський — старий смертельний ворог українства, старий послідовний політичний русофіл, грабар українського народнього шкільництва, який видістав згоду віцепреміера Туґута на т. зв. шкільний мовний закон із 1924 року переконавши його, що це „концесія для українців", а потім у пресі сам цинічно заявляв, що йому „вдалося знищити українське шкільництво", той сам Грабський, який, як голова закордонної комісії у соймі сховав до кишені й затаїв телеґраму про зобовязання не висилати армії Галлера проти українців, той сам Грабський, який підчас світової війни отверто чванився, що „коли поляки візьмуть владу в Галичині — до 25 літ не стане українців", той сам Грабський, який підчас російської окупації казав про Галичину, як „колебку росийскосьці", а ще недавно приймав і ревізитував совітського консуля, Ст. Грабський, якого назвисько стало синонімом ненависти до всього українського. Далі: проф. Ромер, який не цурався тенденційно підібрати, повитягати і відповідно зіставити статистичних даних, на те, щоб подати наскрізь фальшивий образ дійсного стану українського національного посідання, з промовчанням, що таке українці вже мали та що за польських часів втратили, на те, щоб оте фальшиве поняття про дійсний стан речі вмовити в несвідомих своїх земляків і нацькувати їх на спільний антиукраїнський виступ, що такого шуму наробив у цілій Польщі. Далі: ксьондз Шидельський, колишній член польської хадеції, котрий як посол ББ у своїх виступах на терені сойму виявляв найбільшу непримирність і нетолерантність супроти всіх, якихнебудь, українських вимог. Далі — такий п. Анджей Вітос (брат Вінцентого), польський кольоніст, що у своїх виступах на терені краю виявляв ту саму непримирність і нічим ніде та ніколи не показав найменшої своєї доброї волі трактувати українську проблему, як щось інше, як лише українську землю, що її можна кольонізувати поляками з заходу, і який раптом виступає як представник місцевого громадянства. Чи це все люди, які взагалі мають моральний мандат складати якінебудь заяви в українській справі? Чи це люди, зі словом яких українці взагалі можуть рахуватися? Чи їхні підписи не обезцінюють відразу всякого документу,

що торкається також українських справ і чи не надають йому згори, самим фактом свого назьвища, своєрідного посмаку?! Чи це не є люди, які згори своїми назвиськами дискредитують саму ідею про порозуміння з польським громадянством?!

Другий момент, який кидається зразу в очі, коли тільки читати ту відозву, це термінольоґія. „Корисне унормування відносин польсько-руських і польсько-українських може бути переведене тривко тільки місцевим польським громадянством у його безпосередніх зносинах з руськими чи українськими ґрупами населення“. „Русини і українці“ — кажеться в іншому місці. І ми не знаємо, як автори тієї відозви розуміють ті терміни. Коли вважають їх тотожніми, коли вважають їх що це те саме, то кажуть правду, хоч не знаємо, чому тицяти нам назву, яку ми вживали колись, але сьогодні вже не вживаємо. Але коли вони гадають, що це якісь дві окремі національні ґрупи, та ще й собі рівні і рівнорядні, то вибачайте: може в інтенціях п. Ст. Ґрабського є творити тут російську національну меншину і перетворювати в неї т. зв. галицьких москвофілів, які є „старорусинами“ для нього, а „рускими“ для москалів, але це така засаднича справа, що на такій площині ніхто з українців, який має до себе пошану, дискутувати не буде. Гадаємо, що й ніхто з підписаних на тій відозві не дискутував би з українцем, який звертався би до нього зі словами: „можна тривко миритися зі шльонзаками чи поляками...“

Врешті третя справа: Секретаріят Порозуміння вже не вперше робить диковинні натяки на ніби неясне становище українського громадянства, зорґанізованого у леґальних партіях, установах і орґанізаціях, до ОУН та всякої підпольної роботи. Маємо враження, що автор стих відозв (якщо він один) або зовсім орієнтується у цих справах, або вважає, що історія починається від нинішнього дня і від даної заяви. Колиж він знає, як стоїть справа і всетаки на свій лад справу накручує — то це ще прикріше.

Річ у тім, що це не є справа ані нова, ані така, яка щойно вимагає якихось заяв чи взагалі якоїсь зміни в істнуючому стані. Бо справа відношення українського леґального світа до підпольного викликувала в українському народі глибокі потрясення, переходила ріжні еволюції і дізнала вже свого завершення поверх 7 літ тому. І це сталося без ніякого натиску з польської сторони, бо на вирішення такої **внутрішньо-української справи** ніякий натиск ззовні не може мати впливу: це справа української політичної думки, справа розуміння українського інтересу українськими патріотами і справа нашої тактики, яку можемо вибирати тільки ми самі. І ми самі, все українське леґально зорґанізоване громадянство зайняло ясне і недвозначне становище до діяльности ОУН і того становища не змінило ні на мить. У цій справі істнує вже у нас ціла література, були ведені цілі пресові кампанії, був час, коли ні одні збори, ні одні сходини, ні один дискусійний відчит у Львові та в краю не міг цієї справи оминути. Забірали в ній голос усі наші церковні владики, окремо Митрополит та всі чільніші громадяни. І коли хтось всіх цих фактів не знає і коли для когось все ще ця справа неясна та викликує в нього якісь претенсії — то на це нема ніякої ради. Для гарних очей пп. Ґрабського—Ромера українське громадянство та його відповідальні представники не будуть себе принижувати і викликувати враження, що під польським диктатом визначують наново напрямні власної ідеольоґії і тактики, ті самі, що їх давно вже визначили.

Після тих засадничих моментів відозви, які мусять кожного українця найбільш насторожити супроти того цілого виступу, є там ще дві справи вужчого мериторичного характеру:

Секретаріят Порозуміння явно і славно заявляє, що „змагає до того, щоб утривалити польську культурну й національну експансію над непольськими націоналізмами у Східній Галичині (Малопольщі)“ та що „польське громадянство хоче запевнити тривку перевагу польської культури і цивілізації“. Очевидно, що до цього польське громадянство завжди змагало — і так само очевидно, що українське громадянство мусіло і надалі мусить проти тих змагань боротися. Ця остання правда така ясна, що й самі автори тієї відозви признають її: вони признають за українцями теж право до боротьби за свою культурну експансію та ставлять тезу, яку й ми давно пропаґували, а саме про потребу свобідного суперництва культурно-господарських змагань. Але ми казали: без активної інґеренції державно-адміністраційного апарату, а пп. з Секретаріяту Порозуміння цю „дрібничку“ промовчують. А однак яке суперництво можливе в умовинах, коли ввесь державно-адмінстраційний апарат, включно з особами воєводів і старостів, активно заанґажований виключно тільки в акції культурно-господарської експансії одного польського народу, коли провідники краєвої адміністрації кидають на терезки „суперництва“ свій особистий авторитет, пропаґуючи та ініціюючи культурно-господарські пляни тільки у користь одної сторони?! Тому ця справа може станути на твердий ґрунт з добром для обидвох громадянств і для вирішення національної проблеми тільки тоді, коли одночасно переможе в польській прилюдній опінії і в цілій польській державній системі думка, що держава і її апарат це чинник надрядний, який має дбати, щоб дійсно, не тільки на папері, обовязувала засада „паньство єсть добрем вшисткіх обивателі“ та щоб дійсно не було поділу на ріжні катеґорії громадян.

І тоді можна буде говорити і про суперництво культур та громадянської активности і про „співпрацю для господарського та морально-суспільного поступу цілої людности Східної Галичини (в ориг. Малопольщі)“. Бо не уявляємо собі, як та співпраця практично можлива в таких умовинах, коли нпр. самоуправа стала фікцією, коли навіть у повітах з безоглядною українською більшістю українські радні є в меншині, коли українських солтисів і війтів взагалі дуже мало, а польські зверхники самоуправи, особливо голови повітових виділів (старости) стоять засадничо на становищі — польської національної культурно-господарської суприматії?!

На тлі такої дійсности єдину справді більшу вартість має для нас заява Секретаріяту Порозуміння, що він є проти фізичного насилля над українцями. Бо відносини дійшли вже так далеко, що можна було й того лякатися. Слава Богу — острах відпав. Але на те, щоб заявитися проти метод фізичного насильства — не треба було видавати аж такої великої відозви. Коли вона у поляків викликала враження, що це жест примирности, а в українців, що це чергова образа, то видно відозва справді — нефортунно зредаґована. Вона збільшить число зайвих документів.

ік.

ТОКІО — БЕРЛІН — РИМ.

ВІСТРЯ РИМСЬКОГО ПРОТОКОЛУ.

Коли хочемо оцінити протикомуністичний протокол, що його минулої суботи підписали в Римі представники Італії, Німеччини та Японії, можемо шукати коментарів усюди, лише не... в самому тексті протоколу. Він обмежується до самого ствердження факту, що Італія приступає до німецько-японського пакту з листопада минулого року на рівних правах з обома першими сиґнатарями пакту та що вона не від нині веде боротьбу з комунізмом.

Не диво, що вся світова преса з такою увагою розбирає під мікроскопом усі заяви і натяки італійських пів-офіційних кол та преси (що як відомо пише лише те, що собі бажає уряд) і щойно з того відтворює повний зміст потрійного пакту.

Що стверджують ці коментарі?

Перш за все, що пакт отворений для усіх держав, які хотять до нього приступити. Рівночасно висловлюють вони припущення, що до пакту приступить Портуґалія, національна Еспанія, опісля може ще Мадярщина й Австрія, деякі південно-американські держави, і навіть Польща, Юґославія та Швайцарія. Коли 4 перші з вичислених держав приступлять до протоколу — що треба вважати правдоподібним — це піднесе престіж протикомуністичного бльоку та відбере йому характер звичайного альянсу кількох великодержав. Годі забувати, що й Лігу Націй становить на ділі франко-британський кістяк, окружений плеядою другорядних сателітів. Не без значіння було би приступлення до римського протоколу американських держав — та про це опісля.

Друга обставина, що кидає характеристичне світло на римський протокол, це присутність морських і летунських атташе Німеччини і Японії при списуванні протоколу. Коли ще взяти під увагу натяки італійської преси про силу обєднаних воєнних фльот трьох держав, то цей факт дає основу міркувати, що римський пакт має теж тайні військові клявзулі. В цьому зрештою не було би нічого дивного. Коли діяльність Комінтерну не обмежується до кольпортажі бібули та до „культурної співпраці“, протикомуністичний бльок не може вдоволюватись самими сильними словами Ґебельса та Розенберґа. Коли Комінтерн диспонує найбільшою армією світу — совітською (абстраґуючи від військової підготови на чехословацькому терені), коли він аранжує на обох кінцях старого світу великі реґулярні війни, протикомуністичний бльок мусить приготовитись до збройної відповіди на збройні замахи.

Безпоесреднім наслідком поширення протикомуністичного пакту буде близька дипльоматична співпраця трьох держав на дипльоматичному терені.

Коли йде про Далекий Схід, годі очікувать глибших змін у цьому напрямі, бо вже тепер Японія користується повною підтримкою не лише Німеччини, але й Італії. Суцільний фронт трьох великодержав виступив ще перед підписанням римського пакту — на брюссельській конференції, де німецький представник не зявився зовсім, а Італія заняла опозиційне становище, обстоюючи японські погляди.

На европейському терені Німеччина й Італія виступають уже від довшого часу вповні солідарно, зате Японія з ними не співпрацювала, не анґажуючися взагалі в европейські справи. Від тепер треба сподіватися спільних виступів контраґентів, у першу чергу в еспанській справі. Для еспанського національного уряду визнання з боку Японії — держави безпосередньо не заінтересованої — мало би досить поважне моральне значіння.

Якщо дипльоматична співпраця трьох великодержав ітиме по тій самій лінії, що дотеперішня німецько-італійська, вона не обмежиться до самого протикомуністичного фронту, лиш обійме також оборону інших інтересів контраґентів. З цієї катеґорії справ найактуальнішим є під цю пору питання звороту німецьких кольоній. Італія, даючи в цій справі повну підтримку Німеччині, має остільки вигідну позицію, що вона після війни не взяла ні клаптика німецької території. Становище Японії до питання німецьких кольоніяльних ревіндикацій складніше, бо вона брала участь у поділі німецької кольоніяльної добичі, дістаючи як мандатну кольонію кілька ґруп островів на північ від Нової Гінеї. Щоби не поставити себе у смішне положення, Японія мусіла би, підтримуючи німецькі домагання, зробити широкий жест і запропонувати Німеччині зворот її тихо-океанських кольоній. Такий маневр не вдоволив би ні одної ні другої сторони, бо згадані острови дрібні і непотрібні для Німеччини, яка шукає просторих теренів для кольонізаційної та господарської експансії. На всякий випадок питання постави Японії до німецьких кольоніяльних домагань вимагає уважної розвязки та дасть трохи праці дипльоматії трьох великодержав.

Що німецько-японсько-італійська співпраця не обмежиться до боротьби проти Комінтерну, на те вказував би переляк преси демократичних держав, яка просто твердить, що римський пакт менше небезпечний для СССР, ніж... для Франції, Великої Британії та Америки. У чомуж ця небезпека?

Коли йде про Злучені Держави, протикомуністичний бльок може стати сильним притягаючим осередком для деяких південно-американських урядів, що на велику скалю ведуть боротьбу проти комунізму; розійшлася навіть вістка, що Болівія рішена прилучитися до римського пакту. Активна боротьба проти реальної комуністичної загрози більше приманчива для південно-американських урядів, ніж мрячний, доктринерський, панамериканізм. Через протикомуніст. пакт на американський континент можуть вдертися посторонні політичні впливи. Це становило би невдачу основної засади закордонної політики Вашинґтону, т. зв. доктрини президента Монро. Англійців лякає в першу чергу марево німецько-італійсько-японської фльоти з її двоміліоновим тонажем, що може дати трьом протибольшевицьким державам геґемонію на морі.

Та найбільше причини до схвилювання мають французи: Римський протокол звернений не лиш проти самого СССР, але посередньо — проти большевицьких союзників. Права французька преса, підкреслюючи небезпеку з боку протикомуністичного пакту, обвинувачує дипльоматію в тому, що це вона стягнула на

Францію цю небезпеку, втягаючи її в союз із большевиками.

Якщо урядові й дипльоматичні кола Парижа і Льондону дійдуть до таких самих висновків, це може звернути велику европ. політику на нові шляхи. Бльок трьох мілітарно найсильніших великодержав — це реальна небезпека, але це настільки поважна сила, що ледви чи хтось сподівається розложити її, шахуючи іншим бльоком. Французька праця взиває уряд „позбутися большевицької гіпотеки“, себто союзу зі СССР, що стягає на Францію вістря римського пакту. Коли би відтяжити від „большевицької гіпотеки“ Европу, усуваючи СССР з Ліги Націй та взагалі з міжнародньої співпраці, вертаючись до давнього стану ізоляції, це поважно ослабило би можливости Комінтерну, тим самим зменшуючи міжнародню комуністичну загрозу — причину оснування протикомуністичного бльоку. Якщоб европейська політика пішла цим шляхом, якщо римський протокол довів би до повної елімінації большевиків з міжнародньої співпраці, він сповнив би своє найважніше завдання.

(гал.).

З польських справ.

НАСТРОЇ ПРОТИ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ КЛЮБІВ.

Виленське „Слово“ повідомляє, що по останній нараді полк. Коца з послами у справі створення парляментарного клюбу О. З. Н. у соймі зросли настрої між послами проти клюбів. Посли невдоволені, що на згаданій нараді присутні не вибирали членів комісії, яка має опрацювати засади співпраці О. З. Н. зі соймом, лише їх призначили. Посли підкреслюють, що навіть у ББ провідні органи вибирано. І хоч переходила листа, що її підтримував полк. Славек, то в деяких випадках більшість членів ББ. виступала проти кандидатів, яких він підтримував. Вкінці слід згадати, що в середу передполуднем марш. Цар мав тригодинну розмову з полк. Медзінським.

ГОСТРИЙ ВИСТУП ПРОТИ ГЕН. ГАЛЛЕРА І „СТРОННІЦТВА ПРАЦИ“.

Минулої неділі відбулась у Кракові академія, що її уладили ендеки. На академії виголосив політичну промову нововибраний голова ендецької партії адв. Ковальський, який виступив гостро проти „Стронніцтва Праци“ і голови цієї партії ген. Галлера.

ПРОФ. БАРТЕЛЬ НЕ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ.

Виленське „Слово“ пише, що заповіджений приїзд проф. Бартеля до Варшави викликав велике зацікавлення в політичних колах тому, що його прийме през. Мосьціцький на Замку. Політичні кола запевняють, що ця подорож має політичний характер. У звязку з цими поголосками, львівська „Хвиля“ з 11. ц. м. помістила заяву проф. Бартеля того змісту, що до активного політичного життя він взагалі не вертається. Увесь свій час присвячує він науці і викладатиме в політехніці, якщо ендеки дозволять та не будуть бити жидів. Проф. Бартель підкреслив, що їде до Варшави 15. ц. м., бо буде зізнавати як свідок перед судом у процесі Стажинського проти Студніцького.

НОВИЙ ВІЦЕМІНІСТР ОСВІТИ.

Президент Польщі призначив директора департаменту проф. д-ра Ю. Александровича віцеміністром освіти. Проф. д-р Ю. Александрович викладав від 1930 р. до 1936 р. гістольогію та ембріольогію в академії ветеринарної медицини у Львові.

Поклики українських студентів

У СПРАВІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПОДІЙ.

Українські студенти розповсюднюють летючки з такими вказівками щодо свого становища у справі університетського „плебісциту“:

I.

ТОВАРИШКИ Й ТОВАРИШІ!

Від довгих літ у Високих Школах у Львові відбуваються криваві галабурди, що є конкретним виявом політичного розрахунку **чужих неукраїнських політичних сил.**

Українське студентство ставилося до цих подій байдуже і ніколи не давало втягнути себе **в гру цих сил.**

Ситуація змінилася основно після розпорядку Ректорату Львівського Університету, що під загрозою репресій вимагає від української молоді **заявитися за т. зв. „триподілом“ місць на викладових салях і вибрати собі одно із цих місць.**

Стверджуємо, що концепція цього „триподілу“ покривається всеціло з домаганнями одної із воюючих від довгих літ на Високих Школах сторін і, що заявлятися за цією концепцією, **це значить солідаризуватися зі становищем цієї групи** і тим самим ангажуватися у грі, від якої ми досі стояли осторонь.

Голосувати, це значить відступити від нашої дотеперішньої тактики невмішування в гру чужих неукраїнських політичних сил.

В додатку сам плебісцит у своїй засаді так подуманий і встановлений, що ролю Українського Студентства спихає до ролі підрядного чинника, що має послужити як **засіб** до остаточних розрахунків названих уже чужих сил. Це є по гідності і престіжі української студентської молоді.

З уваги на це **Українське Студентство рішило цілковито здержатися від участи у плебісциті**

Тому ні один український студент ані студентка **не піде** до голосування!

Товариші, що заскочені наглим розпорядком і через незнання обовязуючої лінії віддали в пер-

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 4

Із записника батька.

Дивлюся на його ручку, обіймаю її, ховаю її всю в мому кулаці, та й усміхаюся, коли подумаю, що так виглядали також руки найстрашніших войовників і наймогутніших у світі мистців. А ця думка веде мене до мого наймилішого уявлення дитячого віку великих мужів. Уявляю собі Гомера, як розпачає тому, що йому вкрали бреску; Цезаря, який тремтить на вид кертиці; Данта, що басує на сідлі деревляного коня; Михайла Янгола, що тоді, як батько показує йому статую, є занятий копанням каменя; і паню Бонапарте, яка до майбутнього переможця Европи говорить: „Стидайся! у твому віці, як хто має потребу, говорить, а не занехарює хату в такий спосіб“.

* * *

Коби він став великою людиною! Це сон усіх батьків; і він не є неможливістю. Є нерозгаданою загадкою, гієрогліфом, якого значіння ще невідоме; є словом, з якого написано щойно першу букву; числом незмірної людської льотерії. Ця непевність є найсолодшою справою мого життя. Маю враження, що я є в посіданні загадкової скриньки, в якій може находитися жменя піску, або купа перлин. Наближуюся до трицятки, і моє майбутнє, що починало обмежуватися, ненадійно поширилося; я втратив останні мрії молодости, віднайшов безконечні надії дитячого віку. Що значить, що мені випадає волосся? Його волосся стає буйніше. Пусте, що я сходжу вдолину. Він іде вгору.

* * *

А якщо він при слабій інтелігенції і слабих мязах не тільки що не вибється з сірини, ба ще й залишиться одним з останніх поміж сірими? Коли опанує мене така думка, відчуваю непереможне бажання пригорнути його до грудей і засипати його пестощами, немов би молячи вибачення за марну жадобу, яка велить мені мріяти про нього та не такого, яким мабуть йому призначено бути. Чую потребу впевнити його вже тепер, що чим вужче призначене йому в житті місце, тим більше місце він займатиме в мому серці. Думаючи про те, що може одного дня він вернеться зі школи і скаже мені з плачем: я остенній — відчуваю надмір любови для нього. Та це не станеться, бо я помагатиму йому в його науці, візьмуся до математики, чуватиму вкупі з ним і переллю в його серце стільки любови, що серце освітить його ум. Якщо осьтут нижче є скарб, то й тут вище щось находиться.

* * *

Діточки є великою потіхою. Хто це знає краще за тебе, бідна, стара наймичко? В родині люблять тебе, та твоя лиса голова, твоє поморщене обличчя, вся твоя особа, спотворена роками, роблять тебе прикрою для тих, що є тобі найдорожчими і грішать тим, що не відплачують тобі тією любовю, якою наділювала ти їх, коли вони були маленькими дітьми, хоча ти так дуже відчуваєш її потребу. Альберт, тепер уже юнак, відвертається нечемно, коли ти наблизиш обличчя до його голови, щоб подивитися на віньєти книжки, яку він перегортає. Генрик уже від довшого часу не дозволяє, щоб ти вязала йому краватку, щоб не чути було твого віддиху і доторку твоїх рук; а коли хочеш поцілувати Аделяйду, дівчатко, яке ти стільки років носила на руках і забавляла такими численними оповіданнями в часі довгих зимових вечорів, мусиш цілувати крадькома у си!, щоб тебе не відштовхнула від себе. Є тільки одна істота на світі, яка не нехтує твоїми пестощами, яка любить твою лису голову і твоє поморщене обличчя, яка не платить тобі невдякою і гіркотою, а нею є трьохрічна дитина. — „Ернеста, — каже вона, цілуючи тебе в уста, — ти гарна“.

* * *

І водно вертаюся до думки про красу. Я не вірив, щоб батько, попри почування, яке всі розуміють, зміг плекати в собі почування для своєї дитини, таке споріднене з почуванням різьбаря для своєї статуї. Я таксамо з тремтінням підглядаю вигляд того, хто споглядає на неї, пояснюю усмішки і пояснюю признання, як той мистець, непевний щодо свого твору. Кожна риса його краси видається мені заслугою моїх рук, кожна хиба наслідком мого недогляду. Кожного дня зринає передомною у відмінному вигляді. Дивлюсь на нього раз-у-раз, просто в лице, з профілів, ззаду, спереду, згори, здолини; поправляю очима деякі його риси, дивуюся, роздумую — та все кінчаю тим, що затираю руки і кажу, що це гарненький твір.

* * *

Діти є великими володарями людського серця! На порозі хати сидить бідна жінка з дитиною на руках і бачить, як у повозці переїздить пані з дитиною на колінах. Дитина пані одягнута в оксамити, її дитина в лахмітті. Та має цілий оберемок забавок, її дитина не мала забавок ніколи. Та їсть солодощі, її дитина глодже кусок чорного хліба. А проте з поглядів, якими обидві жінки обкинули своїх синків, було ясно, що заздрість висловлював погляд пані. Бідна жінка помітила його і промовила з почуванням гордости: „Мій кращий!“

* * *

(Докінчення буде.)

шій хвилині свій голос, уневажнять його устно або письменно у відповідних Деканатах.

Цього вимагає від нас національна честь і особиста гідність.

Львів, дня 9. листопада 1937.

II.

ТОВАРИШКИ І ТОВАРИШІ!

На анкеті в дні 8. ц. м. приняли ми одноголосно постанову, що звучить:

Українське Студентство здержиться від участи у голосуванні!

Ця постанова має сьогодні силу твердого закону, що його не сміє зломити ні один студент українець.

Товаришки і Товариші, що безпосередньо після проголошення плебісциту і через незнання обовязуючої лінії голосували, **відкликали вже й уневажнили** свої голоси, мужно заявляючи шкільним властям, що це диктує їм їхня національна гідність та що не голосують тому, що вони українці.

„Здержуюся від участи у голосуванні тому, що я українець" — це сьогодні наше гасло, що коротко і недвозначно говорить про наше становище. Це наше становище знайшло повне зрозуміння і признання серед широких кругів нашого громадянства. Вся українська преса прийняла прихильно нашу постанову.

Тепер у нашу сторону звернені очі цілого українського громадянства.

Здержуюся від участи в голосуванні тому, що я українець — це гасло, що не тільки підкреслює **наше** становище до плебісциту, воно також гостро відмежовує його від становища „людового фронту", що теж приняв тактику здержатись від участи у голосуванню.

Наше становище ми ясно зясували у резолюціях. А проте, щоб не ширилося баламутство, пішле **почтою** кожний студент-українець до свого деканату письмо короткого змісту:

Здержуюся від участи в голосуванні, тому, що я українець.

В цей спосіб ще раз кожний українець підкреслює, що **не бере** участи в голосуванні і подає ясно причину.

Взиваємо всіх Товаришок і Товаришів сповнити точно цей обовязок. Він є невідлучною частиною нашої акції і від виконання цього обовязку одиницями залежить успіх нашої збірної акції.

Щоб не наражувати Товаришок і Товаришів на надто великий кошт, видрукували ми відповідну скількість писем, що їх треба висилати в незаліплених копертах як друк.

Для ще докладнішого зясування нашої тактики візвемо окремим письмом студенток і студентів Львівського Університету на анкету, присвячену цим справам.

Львів, дня 10. листопада 1937.

По широкому світі.

У Румунії почалась урядова кріза. Припускають, що новий уряд утворить Йорга, або Вайда Воєвод.

Перший японський амбасадор у Варшаві зложив повновласти президентові.

Французький міністр закорд. справ Дельбос приїхав до Брюсселі, щоб порадитись з представниками Англії та Америки над женевським протоколом.

Югославянський ґенерал Томіч, комендант білгородського ґарнізону і намічений член реґенційної ради, зранив себе важко в околиці серця. Причиною самовбивчого замаху була мабуть **недуга.**

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ДОЛИНА.

В неділю 31. жовтня вечором відправили два священники панахиду за душі померших героїв. Церква була наповнена вщерть вірними. По панахиді мали бути святочні сходини в товариствах, получені з відповідними рефератами, одначе референт безпеки при старостві, [illegible] п. Гут заявив, що староство буде вважати такі сходини за політичну діяльність і витягне відповідні консеквенції. Тому ані рефератів ані сходин у нас не було. Зате відбулася вистава силами аматорського гуртка при читальні „Просвіти" песи „Дума про Ничая", що випала зовсім удатно.

В сам день 1. листопада в 9. год. відправили три священники соборну Службу Божу за кращу долю українського народу. Відповідну до хвилини проповідь виголосив парох о. М. Чорнега. По Службі Божій відспівано многоліттєвія українському народові.

Завидуємо всім іншим містам, що в них була змога відбувати святочні сходини, академії, слухати рефератів тощо. У нас в Долині інакше. Реферату в ніякім товаристві не було, а проте поліція арештувала учит. Стефанишина під замітом виголошення реферату і щойно по переслуханні свідків його випустили. Поліція взивала теж на постерунок і переслухувала управителя Р. Ш. та учительки, чому шкільні діти взяли участь у богослуженні за український нарід.

Зазначимо ще, що перед 1. листопада появилась на мурах міста Долини відозва в чорній обвідці з хрестом нагорі, в якій накликувано до зложення „голду" оборонцям східних кресів і взивано до якогось „одвету". Запитуємо компетентні чинники, яку ціль має описаний вище „акція" і пощо заогнювати національні антагонізми, які вже трохи були притихли?

БІБРКА.

В неділю 31. жовтня після вечірні відбулася панахида за погибших у боях за волю українського народу. Панахиду при символічній могилі з березовим хрестом і двома національними прапорами відправив парох о. Дяків. Співав хор під орудою п. Дівничевої. Церква була повна народу.

Після панахиди відбулися в салі читальні „Просвіти" святочні сходини членів. Мужеський хор відспівав „Коли ви вмірали", опісля м-р Грицин говорив про 1. листопад 1918. р. Після відспівання ще двох народних пісень сходини закінчились відспіванням національного гимну.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В БУКАРЕШТІ.

Українська кольонія в Букарешті відсвяткувала гідно день 1. листопада. Дня 31. жовтня зійшлися в домівці Т-ва „Буковина" майже всі місцеві українці. По відкритті свята відчитав д-р М. Михальський цікавий реферат про значіння цього історичного дня і доповнив його уступами із брошури М. Заклинського про сотн. Вітовського. Після цього була деклямація п-ни Кошарич: „Воскресення" — поезія Олеся та п. Потоєскула: „Листопад" — поезія Вільшини. Свято, яке випало назагал дуже добре, закінчено відспіванням національного гимну.

Треба відмітити, що рухливе Т-во „Буковина" є організацією не тільки українських студентів, але теж представників буковинського громадянства в Букарешті. В її домівці відбуваються часті сходини. М. ін. 23. X. була вечірка, а 30. X. відчит інж. Івановича „Про ощадність". **О.**

Літературний шарварок перед мікрофоном.

ПОЕЗІЇ ПРО СТАЛІНА, ДЗЕРЖИНСЬКОГО ТА ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ.

Дня 6. XI. ц. р. в год. 11.30 виступили перед мікрофоном київського радія поети Радянської України: Рильський, Тичина, Бажан, Сосюра та Ушаков. Їх виступ був присвячений 20-тим роковинам жовтневої революції, а твори, які вони прочитали, мали засвідчити про привязання поетів України до „соціялістичної батьківщини". Про характер цих творів, з яких деякі були читані вперше, нема потреби розводитись: вони українські мовою, а чужі змістом і їх тенденція говорить нам зайвий раз, що поезія Радянської України запряжена до „обєдинительного" воза московсько-большевицької доктрини і тільки в такім вигляді вона має право існування.

Виступ попередила промова Максима Рильського, який докоряв українській радянській поезії, що вона залишилася позаду інших ділянок соціялістичної творчости: науки, промисловости тощо, які, очевидно, розогнулись „по сталінськи". Воно й не диво, коли взяти під увагу, що фізичний примус безрадний супроти думки й почування, з яких родиться правдива поезія. Якщо поезія має віддзеркалювати дійсне життя, його змагання й осяги, його настрої, то нема надії на те, щоб радянська поезія „діґнала" інші ділянки, що певно добре розуміє й сам Рильський. Але шож, коли „перед насилою художество німіє, а дурень мудрому відміряє права!" Промову закінчив Рильський окликом: „Хай живе поезія, праця й боротьба!" Опісля прочитав панеґірик „Сталіну" і вірш „Моя батьківщина", де йдучи за оклепаною буквою большевицького талмуду, за іншими повторив: „Моя батьківщина це Леніна гасло, це Сталіна слово". У вірші „Народам" не довідались ті народи нічого нового чуючи, що „Ленін наш, Сталін з нами".

Тичина поклонився розмашисто „безстрашному лицареві пролетаріята" Дзержинському, підніс під небеса Котовського, а в поезії „Здоровля—краса—сила" зовсім небоєвим голосом закликав радянських „бійців":

> Чи це ворог чорний, чи білий,
> Чи від злости посивілий,
> Чи це ворог жовто-блакитний,
> Просто бий!

Коли чуєте з уст Тичини, що „Леніна-Сталіна" будем боронити", то приходить вам у голову думка радше про інстинкт самооборони людини, над якою повис „меч Дамокля" і яка залки обороняти інших, мусить передовсім вибілитись з підозріння у симпатії до „ворогів" утопійного „радянського народу".

Бажан вислав Сталіна (когож би?) і... виборчу ординацію, а „вибілений" Сосюра — Сталіна та Ворошилова. Останній Микола Ушаков читав свої поезії по московськи.

В цілій авдиції ні крихітки чогось нового, оригінального, живого. Хоч Рильський стверджує, що життєві радянські обставини дають поетам нескінченну кількість тем, яких позаздрили б їм поети інших народів, але з авдиції цього не було видно. Ми чули все ті самі офіційльні заяви безмежного привязання до „батька народів" і одіті в гарну літературну та мовну одіж дерев'яні погрози бити всіх ворогів, які вони не були б. Не диво, що така шарваркова поезія все буде „віддалою", але хто знає, чи не найбільше зближеною до правдивого духового життя Радянської України. **Зет.**

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Жіноча сторінка.

„Мішані“ подружжя.

Беручи в лапки „мішані“ подружжя, хочемо відразу зазначити тут, що не йде про ті мішані подружжя про які в нас уже багато і говорили і писали, про ту тему, до якої напевно ще нераз вертатиметься наше громадянство, тобто про подружжя наших дівчат чи хлопців з чужинцями та чужинками. Це тема, яка ще довго буде на денному порядку нашої преси, літературних творів і ріжних рефератів і дискусій. Сьогодні, на цьому місці хочу порушити може ще більше делікатну, але не менш важну для нас справу, а саме „мішаних“ подруж між нами самими, себто між галичанами і волиняками, галичанами і наддніпрянцями і тому подібне. Це тема сама для себе і про неї теж треба вже колись вітверто поговорити, бо ті ріжні сокальські кордони, які ми самі ставимо між собою може ще небезпечніші від тих, які нам накидують силою.

Дехто може сказати, що така тема смішна, що тут нема що говорити, але на жаль, мусимо ствердити, що саме тут є багато дечого сказати.

Політичні умови життя нашого народу в останні століття так далеко порозкидали нас, кордони так поділили наш нарід, а звичаї і культура найближчих наших сусідів, які ми сприймали якось самі собою витворили такі великі ріжниці в характерах, у способах життя, товариській поведінці і т. п. окремих частин нашого громадянства, що й не диво, коли ми діти одного кореня нераз почуваємося як досить чужі, а то часом й ворожі собі частини. Це може найстрашніше зло, яке наші вороги залишили у спадщині. Це й є причиною багатьох наших невдач та непорозумінь в часі недавньої визвольної боротьби. До того всього ще й ріжниця релігії...

Та що було — те минуло, але чи ми стараємось направити це зло? Чи через сучасні кордони пробуємо ми злагіднити колишню нашу відокремішність, чи навіть розуміємо, яка причина ріжниць між нами? На жаль у багатьох випадках ми ще поглиблюємо ті ріжниці. Так наприклад на тему цієї моєї статті навели мене два конкретні випадки, які вбились дуже мені в голову. Один, — коли родина спротивилась шлюбові доньки з наддніпрянцем і то не тому, що він був може незабезпечений, чи злого характеру, але тому, що він „наддніпрянець“, другий — коли родина довела сина до дуже поважної, а майже навіть смертельної хвороби тільки тому, що дівчина була волинячкою. Ці випадки трапились не в якійсь мало свідомій родині чи неінтелігентній, а навпаки в середовищі, де можна було сподіватись цілком протилежного відношення. В одному випадку, правда, стали на перешкоді релігійні переконання, в другому то й цього не було, а просто аргументом був „наддніпрянець“, що мало рівнятись хіба „чужинцеві“.

Сумно про такі речі писати і говорити, але треба на них звернути увагу, бо саме ось такі „мішані“ подружжя моглиб виправити накидувані нам „сокальські“ та інші кордони. Наша молодь — бо старшим тяжко вже себе перебити — повинна шукати зближення між собою, затирати ті ріжниці, які витворились через чужі впливи. Наші матері і батьки, що свідомо ставляться до національних обовязків повинні навпаки уможливлювати звязок молоді ріжних частин краю між собою, може навіть у той спосіб, який практикують швайцарці, німці та чехи у себе, себто виміною своїх дітей з ріжних частин краю, як наприклад із французької частини Швайцарії батьки висилають дитину до німецької, а в заміну беруть собі з подібної родини дитину на той самий час, або як роблять чехи з тими частинами Чехії, що ще й досі під великими німецькими впливами і де саме чеське населення творить уже меншину. Бодай на літні ферії міняються родини дітьми, а ті знімеччині черпають чеського духа в рідному оточенню і знайомляться з ширшими чеськими колами, в той час, як чеська дитина має змогу пізнати іншу частину свого краю та навчитись німецької мови. У нас така дитина з Волині чи навіть і підліток набралась би того, чого їй не достає в ще зараженім старими російськими впливами та традиціями „волинської сторони“, а наші діти з з Галичини пізналиб ще одну частину нашого народу, познайомились би з тамошніми звичаями, традиціями і мимоволі стирались би отї ріжниці культурних впливів, товариських форм, що ще творять досить поважні перешкоди для нашого зближення. А колиб пізніше прийшло до тих „мішаних“ шлюбів то це булоб уже певною запорукою, що „сокальські кордони“ для нашого народу не страшні. Требаб нам шукати таких звязків і з Закарпаттям і з Буковиною, та не лякатись отого наддніпрянця, про якого тут згадуємо.

Старшим поколінням труднїше найти спільну мову, бо занадто в них закорінені ті давні впливи, але молодь спільну мову знайде скоро і пристосується одно до одного напевно легко, а вже їх діти будуть українцями і тільки українцями без зазначення „я з Галичини...“ „А я з Наддніпрянщини...“ „А я з Закарпаття...“

Слід над тою темою поважніше задуматись і не трактувати цього питання як щось, про що неварто і говорити, бо воно само собою зрозуміле. Може наші політики так на ту справу й дивляться, але серед загалу отой „закордонець“ чи „закордонка“ ще й досі має посмак якогось недовіря, ба навіть ворожости. На цю тему можнаб багато ще сказати, колиб було більше тем та зацікавлення такими здається дрібними, але складними проблемами нашого життя.

Не хочу тут наводити ще більше сумних прикладів та подавати переконливих агрументів, бо здається мені, що коли кожний чи кожна з нас уважно оглянеться навколо себе, знайде їх і без моєї помочі досить. Наші матері, які звичайно мають може найбільший вплив у таких справах як подружжя, нехай би роздумались, а то й подискутували на зачеплену тут тільки злегка тему.

Х. К.

При праці над собою і для інших.

Краєве Господарське Т-во „Сільський Господар“ почало цими днями новий уже третій з черги Курс для інструкторок домашнього та подвіряного жіночого господарства. На цей курс зїхались знову інтелігентні дівчата з ріжних сторін нашого краю, щоб набути потрібного їм господарського знання. Одні по закінченні цих курсів понесуть те своє знання серед сільське жіноцтво і працюватимуть при ріжних наших установах та організаціях, другі використають досвід для себе та найближчого оточення. І одне і друге корисне для нас, бо брак добрих господинь у місті і на селі дуже у нас відчувається на всьому нашому господарському житті.

Досвід попередніх двох курсів показав, що програма тих курсів, хоч може й широка на перший погляд, дає можливість абсольвенткам курсів працювати потім при ріжних організаціях і установах, економічних і культурно-освітніх. Чимало абсольвенток тих курсів забрала на працю — як пропагаторок — кооперація, багато з них працює як організаторки та інструкторки при філіях „Сільського Господаря“ та Філіях Союзу Українок, розбирають таких іструкторок і філії „Просвіти“ та Кружки „Рідної Школи“, так що в Централі „Сільського Господаря“ все недостає інструкторок, щоб задовольнити всіх, хто звертається із своїми потребами. Отож і цей новий курс, що почався, має на меті збільшити кадри фахових жіночих сил, щоб можна було відповідно обслуговувати край.

Старається „Сільський Господар“ облегчити незаможній нашій молоді можливість покінчити такі фахові курси та здобути собі в майбутньому якийсь заробіток, але рівночасно виконує і свої статутові завдання.

Учениць, що почали оце тепер науку на курсі чекає пильна і тяжка праця в зимових місяцях, але весна принесе їм задовілля із виконаної праці та надії, що зможуть корисно використати свої молоді сили, що десь на провінції, по малих містечках і селах марнувались би надармо. Пізнають вони й нашу столицю та її громадське і культурне життя — отже набудуть трохи ширшого розгляду, а це нашій молоді також потрібно.

Можна тільки побажати успіху цій нашій молоді, що не складає рук, а витворює потрохи тип нової української інтелігентної робітниці. А весною напишемо про їх успішну працю обширніше.

[illegible]

З нашої хроніки.

З клюбового життя. „Дрібні й великі речі про жінок“ (на маргінесі жіночої преси) — така була назва гутірки, що її виголосила на в. ц. м. п. Константина Малицька у клюбі „Нової Хати“. І видно збудила загальне зацікавлення. Бо ледви могла вмістити публику невеличка клюбова кімната.

П. Малицька почала від речі, що найбільше займає тепер пань Симпсон. Це старовинна книжка про косметику, що її шукала тепер недавно у паризьких антикварних повдовічена княгиня Віндзор. Їй удалося роздобути один пожовклий примірник, але не без того, щоб за ним не кинулись на розшуки паризькі журналісти. Справді вдалось їм оголосити зміст цих стародавніх приписів і деякі з них подала п. Малицька цікавим слухачкам.

Поговоривши про ті „дрібні“, але іноколи дуже важні речі, перейшла до великих. Згадала про досягнення жінок у широкому світі, що з них деякі уже відомі. Торкнулась жіночих досягнень у літературі, зокрема в польському письменстві дуже багатї. А потім перейшла до анкет, що тепер практикуються в пресі, зокрема жіночій.

Польський часопис „Віадомосьці Кобєце“ розпис(?)ав анкету на тему „Проти чого я бунтуюсь?“ Підставою до цієї анкети послужила фільма „Збунтована“ з Катериною Гепберн, де змальовано безвиглядна доля молодої жінки. Голоси, що відгукувались на цю анкету, були дуже цікаві. Референтка переказала їх і замітне те, що хоча подавала в дальшому ще й хід інших анкет, оця згадана тема зачіпила найживіше присутніх. У пізнішій дискусії живо її обговорювали. Брали в ній участь пп. д-р С. Парфанович, О. Залізняк, А. Паленцьова, д-р М. Деркач, М. Дурбак і О. Бережницька.

У черговий понеділок, дня 15. ц. м. говоритиме п. Ірина Павликовська про садибу Лесі Українки в Колодяжному, що її сама відвідала.

—o—

Зі світа.

ГРЕЦІЯ. Пані Гадзімікалі дістала від уряду нагороду в сумі 10.000 драхм за свою працю для народнього мистецтва, яке вона вивчає і популяризує. Пані Гадзімікалі є президенткою секції мистецької в Жіночій Народній Раді Греції.

АМЕРИКА. Уряд видав почтові марки з портретом Зузанни Бровнінг Антоні, відзначуючи так померлу 30 років тому піонірку жіночого руху в Америці. Зузанна Бравнінг Антоні це одна з найвизначніших жінок Північної Америки, що вже в минулому столітті виявила багато ініціятиви і приклала багато праці у боротьбі за права для жіноцтва. Особливо гаряче боролась пані Бравнінг Антоні проти невольництва, що так довго панувало в Америці. Вже в 1866 році стейт Ню Йорк вислав цю енергійну жінку як свою представницю до Американського Т-ва для боротьби з невільництвом. Тут вона часто виступає з гарячими публичними промовами, що в ті часи було дуже незвичним явищем серед жінок. Скоро починає промовляти пані Бравнінг і за управнення жінок. Була пані Бравнінг і здібною журналісткою, редагуючи самостійно тижневик, де проголошувала свої емансипаційні ідеї. Згодом заложила вона Т-во для боротьби за права жінки. В часі виборів президента в 1878 р. віддає Зузанна Бравнінг також і свій голос, що стягає на неї судову кару за переступлення права в сумі 1000 долярів, яких вона ніколи не заплатила. Написала пані Бравнінг в спілці з іншими жінками теж історію виборчого права для жінок. Все це в часі довгого її життя (вона прожила 86 років) причинило їй багато неприємностей, а ось тепер американський уряд ушановує її і признає її заслуги.

ТУРЕЧЧИНА. Першою адвокаткою Туреччини, яка має право адвокатської практики і може виступати в суді є панна Бурон Тараці, що має тепер 27 літ. Працює вона в Сирії. Середню школу скінчила вона в Дамаску, а правничий факультет у французькім університеті в Бейруті. Панна Бурон Тараці є донькою визначного турецького політика, що був також членом турецького парляменту. Свої промови в суді виголошує молода адвокатка в мовах турецькій та арабській. Має вона значний успіх у своїй практиці.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Чеські молоді дівчата мають нову можливість заробітку. Летунське т-во, що переправляє подорожніх своїми аеропланами до ріжних країв світа, головно обслуговує лікування ріжних лікувальних місцевостей, приймає тепер на службу молодих дівчат, що знають добре ріжні мови. Ці дівчата разом з пільотом та механіком творять обслугу літаків і в часі подорожі подають подорожнім каву, пиво, перекуски та печиво. Особливо добру прислугу роблять ці дівчата тоді, коли літаком подорожують діти часом і без проводу старших.

КИТАЙ. У Нанкіні відбувся зїзд відпоручниць всіх провінцій Китаю, які радили над тим, як добитись для жінок місць в парляменті та взагалі більших прав в політичному і громадському життї.

ЯПОНСЬКІ ГЕЙШІ — ПАТРІОТКИ. Коли почалась війна, що тягне за собою великі видатки, японські гейші зібрали між собою понад 5.000 фунтів, які віддали на закупно військових літаків.

Сторінка без політики.

Лікарський конґрес з приводу пятенят.

У Торонті — Канада відбувся медичний конгрес, на якому було присутніх 200 лікарів-спеціялістів дитячих недуг із Канади та 50 лікарів із Злучених Держав. Конгрес присвячений студіям над розвитком пятенят-дівчаток подружжя Діон.

Життя пятенят було під докладним доглядом лікарів від самого початку аж до сьогодні. Всі конечні пояснення подав конгресові д-р Дафо, який майже постійно перебував при дівчатках, та його брат, професор університету в Торонто, якого дуже часто кликали на консультацію.

На думку обох цих лікарів пятенята розвиваються зовсім правильно. Їх вага та обєм небагато більший від середнього. Зуби теж не прорізались у них багато пізніше. Зір мають чотири сестри дуже добрий і тільки Мері має маленьку хибу, яку дуже легко можна буде направити.

Всі сестри дуже подібні до себе. Всі вони темні шатинки. Відтиски їх пальців зовсім однакові. Говорити почали пятенята з деяким опізненням у порівнанні з іншими дітьми. Та це пояснюють тим, що пятенята мали таку дбайливу опіку, що всі їх забаганки й потреби відгадували швидше, заки вони могли їх виявити. В кожнім випадку успіх осягнений по 3 і пів року знаменитий. Всі дані є на те, що дальший розвиток пятенят буде зовсім правильний.

Конгрес опрацював програму дальшого виховання дівчаток. На думку лікарів час ізоляції пятенят повинен уже скінчитися, тим більше, що небезпека від взаємин з іншими дітьми вже минула. Гри, забави та зустрічі з іншими дітьми причиняться без сумніву до фізичного і психічного розвитку пятенят подружжя Діон.

——o——

Повісився, коли вродилася йому тринацята дитина.

У невеличкому селі Пінмангон (у Франції) жило подружжя Шатен. Він мав всього 34 роки, вона 32, та мали вже одинацятеро дітей.

Шатен арендував хутір і займався господаркою. З кожними народинами нової дитини положення подружжя Шатен ставало чимраз скрутніше. Прокормити величезну сімю ставало просто неможливо. Жінка, яка мусіла турбуватися домом і дітьми, не могла чоловікові помагати в його господарських роботах. Ціла родина жила місяцями на тоненькій юшці. Дітям продиралась обува і не було защо підзолювати черевиків.

Поміч громади ледви трошки злагіднювала цю нужду.

Коли минулого року жінка Шатена Марія породила 11 дитину, мужа схопив жах:

— Я не зможу прокормити вже більшу сімю. Ще одна дитина і я покінчу зі собою.

Та доля знову заклила собі з бідолахи. Його жінка породила знову перед кількома днями, цим разом... близнят. Шатен приняв назагал спокійно цю вістку. Ввійшов до кімнати, де лежала породільниця, поцілував її та немовлят і вийшов. До вечора ніде не показувався. Занепокоєна жінка попросила сусідку оглянутися за мужем. Сусідка пішла на обістя й знайшла Шатена повішеного в стодолі.

——o——

Подружні клопоти з законом.

У Франції обовязує ще до цієї пори старий закон, що на його підставі подружу зраду карають арештом до трьох місяців і жінку, яка покинула домашнє вогнище доставляє назад домів поліція.

Цього закону в буденній практиці зовсім не застосовують. Останній випадок застосування того закону трапився ще в 1903. р. Та це зовсім не відстрашувало париського мешканця Роже Юбера. Недавно втекла від нього жінка. Муж віднайшов її в мешканні любовника і в умовинах безсумнівної зради. Поліція списала правильний протокол. Жінка вернулася до Юбера, який простив їй, але одночасно подав її та любовника до суду, домагаючись засуду на обоїх.

Після присуду муж має право по закону просити, щоб жінку звільнили від кари. Тим правом хоче Юбер покористуватися, але любовника хоче таки засадити на три місяці до вязниці.

По кількох днях жінка знову втекла від Юбера і тоді він зажадав від судової влади, щоб жінку відставили йому силою домів. Сподіється, що невірна жінка вернеться під опікою двох жандармів.

Суд має з цим подружжям правдивий клопіт. Імовірно пара коханців дістане найменший вимір кари. А жінці, якщо її навіть і приведуть до мужа жандарми, ніщо не стоїть на перешкоді по кількох хвилинах знову покинути мужа.

Пожежу вгасили молоком.

Минулого року вдарив грім в будинки одного господаря в Греції, недалеко Солуня. В одній хвилині все стануло в огні. Пожежна сторожа приїхала негайно та станула перед доволі важким завданням: ніде близько не було води. Навіть у дальшій околиці не було води. Бо в цілій околиці панувала вже від довшого часу суша, яка висушила всі керниці, стави й озерця. Мешканці хутора були у правдивій розпуці, та у найважнішій хвилині прийшла їм щаслива думка до голови: з недалекої молочарні привезли притьмом баньки з молоком, перелили до возубочки і почали відтак струмом молока гасити будинки, які займилися від запаленої стодоли. Таким чином усі будинки вирятували і тільки стодола згоріла до тла. Булиб і стодолу вгасили та молочарня не передбачувала такого нещастя і не знаючи, що молоко буде таким добрим засобом до гашення пожежі, не приготовила відповідної скількости молока. На новий подій не було вже часу.

„Залізні" запаси в кожнім анґлійськім домі.

Небезпека нової світової війни, що постійно висить над державами не дає людям спокійно спати. Спершу звертали всі увагу на те, щоб забезпечитися перед газовими і бомбовими наступами ворожих літаків та артилерії. Та по розбудові ріжних прецизних і масивних сховищ та по винаході найріжнороднійших протигазових масок почали в Англії пропаганду за забезпеченням перед голодовою смертю, яка під час війни не є зовсім лагідніша, як смерть від кулі чи газу. Навпаки голодова смерть, яка приходить поволі, дається куди більше людям у знаки, як інша, негайна смерть.

Англійська Патріотична Ліга веде пропаганду, щоб кожна родина забезпечилася на випадок війни т. зв. „залізними" пайками харчів. Ліга хоче побудувати спеціяльну фабрику, яка продукуватиме окремі пачки із „залізними" пайками. Кожна така пайка коштуватиме від 2 фунтів штерлінгів до 50. Одна пайка повинна вистачити на 6 місяців. Хто не зможе купити такої пайки за готівку, той зможе сплачувати її на рати.

МІСТ ЗА 50 ХВИЛИН.

Швайцарські інжинїри можуть почванитися небувалим технічним рекордом. Великий міст, який перетинає Аар між Солєром і Бієном поставили за 50 хвилин.

Довжина мосту 100 м., вага 240 тон. Міст зготовили в заведеннях у Веве і привезли його на місце на трьох плятформах, спеціяльно приготованих до того. На кожній плятформі містилася третина мосту, довга на 33 м.

Велитенські крани підняли готові частини мосту в повітря. Дружини механіків-спеціялістів уставили їх і змонтували за 50 хвилин. Цілу роботу мусіли виконати в такому речинці, щоб не спинювати залізничого руху. Бо саме в тих 50 хвилинах не переїзджає тою лінією ніякий поїзд.

Інсталяція відбулася на час і черговий поїзд переїхав уже новим мостом.

——o——

ПОЇЗДИ ДЛЯ СВІТЛИВЦІВ.

На реклямових стовпах Осльо та інших норвеських міст появилися великі афіші з написом: „Подорожуйте в поїздах для світливців".

Це норвеські залізниці реклямують нову свою спробу удогіднити подорожним — власникам фотографічних апаратів їзду. Для аматорів-світливців, кінооператорів і фоторепортерів організують окремі поїзди, які їздять у найгарніші околиці Норвегії та задержуються у відповідних місцевостях саме на такий час, який потрібний, щоб поробити ріжні світлини.

Очевидно, що в поїзді все уладжене для вигоди світливців. Фільми й кліші можна викликувати в поїзді, в окремих темницях. Один вагон призначений на крамницю, де можна дістати ріжні фотографічні причандали.

——o——

ЛІЦИТАЦІЯ АВТОГРАФІВ.

Небавом відбудеться в париській ліцитаційній салі продажа великої колекції автографів, яка залишилася по недавно померлім аматорі автографів.

Між іншим на продажу виставлені теж автографи: запрошення Бетовена на обід „добродія Лінфе-Лінке, віртуоза у грі на скрипці", лист Вольтера з повідомленням до кавлера Де Туш, що „Його величество пруський король зволив запросити" автора письма до Почдаму, пачка ріжних листів, адресована ліонським банкиром Жаком Рекаміє і т. д. Найвартіснішими автографами є листи Людвика VIII. і пять листів Марії Антуанети. Всі листи переберe мабуть Національна Бібліотека.

——o——

СИН ЛІНДБЕРГА.

В Бельгії поширилася була недавно вістка, що приймак подружжя Ванденбош є сином Ліндберга. Ця вістка виявилася неправдива, бо подружжя Ванденбош звернулося до судової влади з проханням перевести слідство щодо походження їх усиновленого приймака, в якому багато осіб буцімто пізнало сина Ліндберга.

У цій справі покликали багато свідків. Маргарита Шрайдер, служниця з Мандерфельду рішуче заявила, що вона є матірю згаданої дитини. Батьком є різник із сусіднього містечка.

І справді в метрикальних книгах Мандерфельду хлопчик записаний під прізвищем Жана Шрайдера. Таким чином розвіялася ціла леґенда, що синок Ванденбошів є сином Ліндберга.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ПЕРИПЕТІЇ ЗІ ШТАНАМИ.

Англійські соціялісти рішили скріпити дисципліну серед своїх членів і не виявляти ніякої пощади „ворогові". Заборонили вони членам соціялістичної партії одягати при запросинах до корол. двору короткі штани і шовкові панчохи.

Це рішення ставить деяких членів фракції в доволі важке положення, бо по церемоніялу на королівський двір не вільно приходити інакше одягненому. Мабуть деякі соціялістичні діячі мусітимуть зректися запрошень на королівський двір.

ВЕСЕЛЕ.

МОЛОДЬ БЕЗ ВИХОВАННЯ.

— Ця нинішня молодь не має ніякого виховання! Страшне!

— Чому? Адже якийсь молодий чоловік відступив вам своє місце.

— Добре, а не стоїть ще моя жінка дальше там на платформі?

Роковини незалежности Польщі.

В четвер, 11. листопада в цілій Польщі відсвяткували роковини незалежности Польщі. З нагоди цього державного свята державні і приватні будинки були прибрані державними прапорами. У святинях усіх обрядів та віроісповідань відправлено богослуження в цілій Польщі. По полевім богослуженні у Львові при вул. Пелчинській для війська, комбатанських організацій та публики, одному з львівських полків передали скоростріл, що його уфундувала молодь VII. державної гімназії. З черги уформувався похід і перейшов вулицями Зибликевича та Пілсудського на пл. Марійську, де воєвода Білик і ген. Токажевський з представниками міста, ґенералїції та урядів відобрали дефіляду військових відділів, комбатантських організацій, шкіл та ріжних організацій. По дефіляді ген. Токажевський виголосив промову з балькону Великого Театру про значіння свята незалежности. Торкнувся теж відношення поляків супроти українського населення. „Устами ради секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій сказали ми — говорив промовець — своє слово про своє відношення до українців та русинів, сказали може твердо, але з пошаною до них, з доброю волею зрозуміння нами їх обовязків і прав тут супроти Польщі та нас, автохтонних представників польщини на цій землі. Ми сказали без фрази політиканства і диктаторства, свідомі сили того, на що нас стати". Після того промовляв ще през. міста Островський.

В Бережанах відбулося при цій нагоді свято молоді державної гімназії з приводу посвячення гімназійного прапору і відслонення погруддя марш. Сьмиґлого-Ридза у вестибулі гімназії.

СССР відступає Китаєві зовнішню Монголію?

Юнайтед Прес повідомляє, що Літвінов виїхав нагло з Брюселі до Москви, бо Сталін нараджується з членами уряду у справі віддання Китаєві совітської Монголії. Цей крок большевицького уряду мав би великий вплив на дальший розвиток китайсько-японського конфлікту. Політичні кола, зближені до совітської амбасади в Парижі запевняють, що Совіти висловили вже свою згоду на прилучення до Китаю совітської Монголії, якої військо має модерне озброєння. Політичні кола запевняють, що китайський амбасадор Велінґтон Ку обговорив цю справу з ком. Літвіновом у Брюселі. Тим теж пояснюють подорож марш. Ворошилова на Далекий Схід та його наради з марш. Бліхером. По прилученні Сов. Монголії військові інструктори і технічні дорадники совітської армії на Далекому Сході організуватимуть китайсько-монгольську оборону. Китай діставатиме тепер багато военного матеріялу від СССР через Совітську Монголію.

Кола, зближені до китайської амбасади в Парижі, підкреслюють, що Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту, щоби паралїжувати активність СССР на Далекому Сході.

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ ПУТУН.

ШАНГАЙ, 11. 11. ПАТ. Японські війська нині рано зайняли Путун, який покинули китайці.

—o—

Бомбові замахи в Ірляндії.

У вербунковому бюрі англійської маринарки в Бельфасті (головне місто Північної Ірляндії) підложив хтось бомбу, що вибухла. Сила вибуху була така сильна, що чути його було в усьому місті. Вибух знищив зовсім внутрішнє уладження і численні документи. На щастя жертв у людях не було. Поліція негайно окружила кордоном увесь терен і веде слідство. Здогадуються, що бомбу підложили з пімсти за засуд 4-ох членів ірляндської республиканської армії 9. ц. м.

ЛЬОНДОН, 11. 11. ПАТ. Нині рано при воротах деблінської палати вибухла бомба. Королівський герб, що був над воротами, знищений зовсім. У сусідніх крамницях вилетіли всі шиби.

У палаті в Деблїні є ріжні державні уряди та головна команда поліції.

—o—

Державний переворот у Бразилії.

НЮ ЙОРК, 11. 11. ПАТ. Фінансові кола Ню-Йорку дістали вістки, що державний переворот у Бразилії відбувся без одного вистрілу. Військо заняло всі публичні будинки і підтримує без застереження президента Варгаса, якого проголосять мабуть досмертним президентом. Новий державний устрій Бразилії буде корпораційний і тотальний зі збереженням деяких республиканських форм.

Прилюдні конференції на виховні теми.

I. Серія.

Заходом Жіночої Секції при Ґенеральнім Інституті Католицької Акції Гр.-Кат. Галицької Церк. Провінції відбуватимуться в салі Бібліотеки Т-ва „Просвіта", Ринок 10, такі прилюдні конференції на виховні теми:

1. 14. XI. 1937. Д-р Марк. Дзерович: **Роля Католицької Акції у вихованні нової людини.**
2. 21. XI. 1937. Яр. Мандюкова (Перемишль): **Передумовини ідеального виховання.**
3. 28. XI. 1937. М-р Яр. Чума: **Психольоґія дітей та молоді.**
4. 5. XII. 1937. Проф. Е. Тишинська: **Чому хочемо віроісповідної школи?**
5. 12. XII. 1937. О. Ір. Назарко, ЧСВВ: **Католицька виховна ідея.**
6. 22. XII. 1937. Д-р К. Чехович: **Вплив лібералізму та соціялізму на виховання.**
7. 23. I. 1938. Інсп. Вол. Кузьмович: **Виховна католицька ідея супроти фашизму, гітлеризму та комунізму.**
8. 30. I. 1938. О. Ректор М. Хавлюк: **Релігійно-моральне виховання у дитячих роках.**
9. 6. II. 1938. М-р Юл. Редько: **Релігійно-моральне виховання в середній школі.**
10. 12. II. 1938. М-р В. Сеньківський: **Освіта й виховання позашкільної молоді.**
11. 13. II. 1938. О. Д-р И. Маркевич, ЧСВВ (Перемишль): **Виховна роля театру, кіна та преси.**
12. 16. II. 1938. О. Дир. В. Лициняк: **Про спільне виховання хлопців і дівчат (коедукація).**
13. 20. II. 1938. О. Д-р Гриньох: **Засади особовости й виховання.**
14. 27. II. 1938. Дир. Т. Заморока (Станиславів): **Плекання характеру.**
15. 6. III. 1938. О. Дир. Юл. Дзерович: **Етичні основи суспільного виховання.**

В програму кожної конференції входитиме реферат, дискусія, та зафіксування відповідних висновків.

Про початок другої серії повідомимо окремо.

До численної участи запрошуємо П. Т. Учительство та Батьків. Початок кожної конференції в год. 17-ій (5. поп.). Вступ вільний.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.**

— **Всп. Членів Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові** просить прибути точно на Загальні Збори Т-ва в неділю 14. XI. ц. р. в год. 5. попол — **Виділ.**

— **Чергові сходини** секції українських адвокатських аплікантів при СУА відбудуться в пятницю 12. ц. м. в год. 7.30 вечором у домівці Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „Відродження" при вул. Чарнецького ч. 26.

— **З театру „Цвіркун".** Управа українського театру „Цвіркун" у Львові законтрактувала театральну салю „Уль" при вул. Оссолінських ч. 10., де цілий зимовий сезон кожної суботи і неділі будуть театральні вистави. Інавґураційна вистава відбудеться 4. грудня ц. р. Театр виставить велику ревію при участи найкращих акторських сил зі Львова. Крім того управа театру приготовляє репертуар для шкільної молоді.

— **Чи в Суспільній Обезпечальні обовязані розуміти по українськи?** Дня 10. ц. м. прийшов п. Б., працівник ф—ми „Еко", до дентиста Сусп. Обезпечальні д-ра Ценцори при вул. Льва Сапіги, щоб вирвати собі хорий зуб. Не маючи ще книжечки, предложив він посвідку від ф-ми „Еко", написану в українській мові. Асистентка згаданого лікаря, побачивши посвідку в українській мові, навіть не читала її. Вона заявила, що не є обовязана розуміти і вміти читати по українськи. Не зважаючи на сильний біль зуба, п. Б. мусів відійти з нічим тільки тому, що згадана пані не вміла чи не хотіла розуміти української мови. Отсією дорогою просимо Дирекцію Сусп. Обезпечальні, щоб повчила своїх функціонарів, що українські клієнти за свої добрі гроші мають право звертатися до Сусп. Обезпечальні в українській мові.

— **Сьогодні, в пятницю, прощальний концерт Марії Сокіл і Антона Рудницького** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові, Початок в год. 20.15 (8.15 веч.) Білети в Союзному Базарі при вул. Руській 20 та ввечорі при касі. В програмі концерту найкращі пісні й оперові арії з репертуару Марії Сокіл (Василенка, Рахманінова, Глієра, Сметани, Пучінія, Мусорґського, Барвінського, Ревуцького, Мейтуса і Рудницького). Цей концерт буде останнім публичним виступом у Львові наших відомих артистів, які при кінці ц. м. виїзджають до Америки.

— **Дво- і півмісячний диригентський курс** для кандидатів на диригентів сільських, просвітянських і церковних хорів, що його щорічно улаштовує Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові, пічнеться дня 15. січня 1938. Це оголошення подаємо завчасу, щоб кандидати на цей курс могли заздалегідь приготовитись. Інформації в Секретаріяті Вищого Музичного Інституту, Львів, вул. Шашкевича 5, урядові години 15—19, тел. 237-15.

— **Музична авдиція українських музик у радіо.** В суботу 13. листопада ц. р. в год. 18.10 вечором українські музики: Роман Савицький (фортепіян), Роман Криштальський (скрипка) і Петро Пшеничка (віольончеля) відограють фортепіянове тріо „ес-моль" відомого українського композитора Василя Барвінського.

— **В церкві Успення Пр. Д. М.** (Волоській) у Львові відбулася 10-денна місія під проводом оо. Редемптористів: Василя Величковського і Вол. Стернюка. На закінчення місії 9. ц. м. Преосв. Никита Будка відправив архієрейську Службу Божу. Опісля відбувся величавий обхід з місійним хрестом навколо церкви при участи великого числа львівських українців. Кінцеву, глибоко зворушливу проповідь виголосив о В. Величковський. Місія мала великий успіх.

— **Розбудова Львова.** Міська рада у Львові на внесення лавника сен. Децикевича рішила затягнути в Банку Краєвого Господарства позичку 2,200.000 зол. на будову дальших 38 робітничих домів у Львові.

— **Покидають рідну землю.** Як повідомляє польський тижневик „Волинь", з Луцька вирушив до Ґдині великий транспорт еміґрантів з Волині числом 500 осіб. Виселенці їдуть кораблем „Косцюшко" до Бразилії та Арґентини. Більша частина еміґрантів висяде в Ріо де Жанейро, а решта буде спрямована до інших місць призначення. Є це один з найбільших еміґраційних транспортів в останніх часах. — Не зазначила тільки „Волинь", що всі ті еміґранти майже самі українці, автохтони, яких ріжні причини примусили покинути рідну землю, щоби зробити місце польським кольоністам із заходу та північного заходу.

— **Дивна заборона.** Читальня „Просвіти" в Кропивній (Золочівщина) на внесене до староства подання в справі уладження дня 7. і 8. листопада ц. р. у власній салі вистави песи „Ой, видно село" й комедії „Свідки" отримала на днях відповідь, що староство дозволяє на відіграння комедії „Свідки", а песу „Ой, видно село", що мала відбутися в тому самому місці й часі, забороняє „з уваги на спокій, порядок і безпечність публичне".

— **Фальшивий поліційний розвідчик.** До господаря Андрія Заремби в Шершенівцях пов. Борщів прийшов якийсь чоловік з крісом і представившись як поліційний розвідчик, звелів йому

вилегітимуватись, після чого забрав йому зі стіни рушницю і револьвер із шуфляди. Опісля пішов чимскорше до недалекого ліса. Повідомлена поліція шукає за фальшивим розвідчиком.

— **Перед лагідною зимою.** На полі у Сверкалові коло Торуня вдруге цього року виріс ячмінь і вкрився колоссям. Одначе не достиг, бо скосили його на пашу. В Познанщині появилися хрущі.

— **Львівська хроніка.** На вул. Городецькій арештовано студента університету Папужинського, що здирав афіші з муру і придержаний поліційною стежею вдарив палицею по голові одного розвідчика. — На Знесінні під Львовом монтер Іван Войтович убив ударом молотка по голові підчас суперечки свою 26-літню жінку Олену, матір двох дітей і зголосився сам на поліцію.

— **Увільнили вбивника жінки.** Перед карним судом у Львові станув 34-літній господар із Винничок під Львовом Ян Беднарж, який вдарив свою жінку Тересу підчас сварки так сильно в ніс, що вона вмерла від кровотечі. Розправа скінчилась увільненням. Під враженням цього присуду Беднарж зімлів у судовій салі.

— **Лікар сільським знахором.** В селі Шляхтовій біля Щавниці новосанчівського повіту вславився знахор Петро Грущак, що лічив дуже успішно хорих людей і заживав великої популярности серед довколичного населення. Заінтересувалася ним поліція, яка ствердила, що знахор вбраний по селянськи є справжнім лікарем з дипльомом доктора медицини. Видко роля знахора для нього поплатніша.

— **Нелегальне биття худоби** зліквідовано в Гарасимові пов. Городенка в домі Кальмуса Шуберта і Янкля Штавбера. Винуватців потягнено до карної відповідальности.

— **Трагічна смерть дезертира.** З ріки Прута біля Завалля снятинського повіту рибаки добули тіло румунського вояка. В кишенях його однострою знайшли документи на імя 23-літнього стрільця Андрія Тращука із Черновець. Доходження виказали, що румунський вояк здезертирував і переходячи крізь Прут на галицький бік, утопився.

— **Із статистики варшавського університету.** На відкритті академічного року у варшавськім університеті ректор Антоневич виголосив звідомлення з діяльности університету за минулий рік. З цього звідомлення довідуємось, що університет мав 143 катедри, 12 почесних професорів, 83 звичайних, 33 надзвичайних, 27 заступників і 93 лекторів. Видали вони друком 487 наукових праць. Звичайних студентів було в першому і другому триместрі 8.906, у третьому 9.335. Найбільше студентів було на правничому виділі (2.860), дальші на гуманістичному (2.818), матем.-природничому (1.674), медичному (1.081) і т. д. Студентки творили 40 проц. загалу академічної молоді. Університет видав 1.178 маґістерських і 34 докторських дипльомів. На державні стипендії міністерство освіти розділило квоту 448.103 зол.

— **Що 50-ий громадянин проступником.** В 1935. р. засудили в Польщі за злочини і проступки 622.051 осіб, отже менше більше що 50-ий громадянин. Зате число вязнів доходило в 1935. р. до 55.336, в 1936. р. число вязнів зросло і в січні 1937. р. давало 59.496 осіб. Вязнів засуджених до 6 місяців було 14.307, від 6 місяців до 1 року 10.376, від року до 3 літ 9.222, поверх 3 літ 8.555, на безречинцеву вязницю засуджено 639 осіб. До поміщення цієї великої скількости вязнів є в Польщі 333 вязниць.

— **Новий спосіб успокоювати розбурхане море.** Данський інспекційний корабель „Інгольф" робив недавно підчас поворотної дороги з Ґренляндії на північнім Атлянтику нові спроби успокоювати розбурхане море. Проби роблено при вітрі 9-го ступня і відповідно розбурханих хвилях. Показалося, що рибячий тран дає далеко кращі висліди ніж олій. Літр трану покрив таку саму поверхню води, що 21 літрів олію, причому блискуча верства трану вдержалася 3—4 рази довше на поверхні ніж верства олію.

— **Великі грабунки в Льондоні.** В Анґлії викликав велику сензацію зухвалий бандитський напад, доконаний в Льондоні. До мешкання пані Геске Райт при одній з елеґантних вулиць біля парку Лейн добулося трьох замаскованих мужчин, які звязали слугу і стероризувавши властительку мешкання револьверами, взяли від неї ключі від сейфу та вкрали великі дорогоцінности. Опісля звязали паню Райт і втікли. За пів години їй вдалось звільнитися від шнурів і заалярмувати поліцію. Вартість зрабованих предметів обчисляють на 800 тисяч зол. Між украденими предметами находяться перли вартости 120 тисяч зол. Поліція розіслала стежні листи і фотографії вкрадених предметів до всіх европейських держав. Окрадена анґлійка призначила нагороду 50 тисяч зол. за зворот дорогоцінностей. На кілька годин перед тим нападом доконано смілого грабунку на площі Берклей. Бандити обступили жінку шикаґівського міліонера Корміка й приневолили її видати всі дорогоцінности, які мала на собі. Дорогоцінности представляли вартість 50 тисяч зол.

—o—

З малої салі Лисенка.

СЛАВА ГАНЧЕРЮК.

Перший „власний" концерт, в якому виконавець сам один виповнює цілу програму, залишається памяткою на все життя. У нашому музичному житті, де такі перші самостійні концерти трапляються дуже рідко, кожний з них стає свого роду подією, бо знайомить нас з новими, молодими людьми, які може колись займуть неабияке місце в нашій музичній культурі. Цей перший концерт — це „вогненний хрест", у якому здобути повну перемогу дуже важко, але який, не зважаючи на все, дає свідоцтво деякої зрілости — коли не артистичної, то бодай зрілости у відношенні до студій.

П. Слава Ганчерюк дала свій перший фортепіяновий вечір. Поважна програма, в якій побіч ґрупи українських творів, находилися такі архитвори фортепіянової літератури, як напр. „Симфонічні Етюди" Шумана, є доказом поважних зусиль концертантки, які заслуговують на признання. Я мав змогу чути тільки „Полонез фіс-моль" Шопена і Ліста бравурну парафразу „Сну літньої ночі" та виніс враження, що п. Ганчерюк, яка, як учениця проф. Савицького, є в найліпших руках, повинна ще чимало попрацювати над закріпленням своїх пальців, у наслідку чого техніка її стане більш опанована. Витривалість — навіть чисто фізична — і все, що характеризує „зрілість", прийде з часом. Покищо можна цей перший виступ п. Ганчерюк уважати цілком удалим і побажати їй якнайчастіших публичних виступів.

ант. руд.

Відозви й комунікати.

21. XI. — ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ".

„День Українського Музею" пропонувала уладити п. Дучимінська в „Жіночій Долі" на 21. листопада 1937 р. Гадка дуже влучна. Бо коли наші музеї не тільки збирають та від заглади зберігають цінні й дорогі памятки, але підносять теж культурний рівень громадянства та несуть знання, підбадьорюють до праці і просто обєднюють націю, коли одиниці присвячують у музеях свій труд та життя, то за це й нарід мусить відозватися до своїх музеїв почуванням любови та активно піддержати рідні музеї.

Витаючи це гасло щирим серцем, Комітет Українських Музеїв у Коломиї проголошує **день святого Михайла, 21. листопада 1937 р., Днем Українського Музею".**

Кожний свідомий українець, що цінить свою традицію та вірить у майбутність нації, повинен у цьому дні віддати для найближчого свого музею свої цінні експонати та добровільні датки.

Лиш у цей спосіб розбудуємо наші музеї, що є правдивим дзеркалом культури нашого народу. Так роблять наші сусіди та ввесь культурний світ.

На празниках, забавах та на всяких сходинах переведіть це діло!

Всі часописи просимо ласкаво передрукувати цей заклик.

Музей „Гуцульщина" в Коломиї.
як Комітет Українських Обласних Музеїв.

СОЮЗ ПЛЯНТАТОРІВ-УДІЛОВЦІВ РІЛЬНИЧОЇ ЦУКРОВАРНІ „ПОДІЛЛЯ" А. С. У БЕРЕЗОВИЦІ ВЕЛИКІЙ ПРИ КРАЄВОМУ ГОСПОД. Т-ВІ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ТЕРНОПОЛІ.

Для оборони інтересів плянтатори-уділовці цукроварні „Поділля" створили свою орґанізацію як окрему секцію при Т-ві „С. Г." під повищою назвою, яка опирається на повітових секціях при філіях „Сільського Господаря" в районі плянтацій буряків для цукроварні „Поділля", що обіймає такі повіти: Бережани, Бучач, Збараж, Зборів, Копичинці, Перемишляни, Підгайці, Скалат, Тернопіль, Теребовля і Чортків.

Дня 15. X. ц. р. відбулися в Тернополі Заг. Збори Союзу, на яких вибрано Управу Союзу в такому складі: голова: Микола Кузьмин, господар в Озірній; заст. голови: о. Ю. Юрик, парох у Кипячці, секретар: С. Гончарик, господар у Тернополі; члени: В. Крочовий, господар у Березовиці, М. Процик, господар у Млинівцях, о. М. Декайло, парох у Налужу п. Теребовля; дир. П. Трембач у Тернополі; Маріян Величковський, господар у Васильківцях; В. Паздрій, госп. у Ст. Скалаті. Контрольна Комісія: В. Пацій, господар у Глибічку Великім; В. Чорній, господар у Кутківцях; Антін Кунько, господар у Кутківцях.

Завданням Союзу є боронити інтереси членів перед цукроварнею, орґанізувати самопоміч, посередництво, опрацьовувати проекти умов плянтацій, делеґувати членів до Надзірної Ради цукроварні та взагалі заступати інтереси членів.

У першу чергу Союз дбає за докладну доставу і відбір цукрових буряків, відтак за виконання контингенту плянтації та за вдатну управу буряків. Управа буряків на Поділлі має ще те велике значіння, що причиняється до кращої управи ріллі, до заняття безробітних та збільшення паші для худоби.

Союз має важні завдання перед собою. Тому вимагає від членів співпраці й підтримки. Віримо, що наші господарі, доцінюючи значіння такої орґанізації, з усіма справами, звязаними з управою, виплатами і т. п., будуть звертатись до Союзу, що міститься в домівці Філії „Сільського Господаря" в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 11.

✝ Посмертні згадки.

Михайло Татух, нотар у Турці, б. сотник У. Г. А., помер у 62 р. життя. Похорон відбудеться в пятницю 12. XI. на Личаківський цвинтар в год. 10. рано.

Покійний, людина хрустального характеру і великих товариських прикмет, лишив по собі жаль у всіх, хто Його знав. Москвофіл з переконання — вступив на початку Визвольної Війни в ряди У. Г. А. і як її сотник перебув цілу визвольну кампанію. По війні не зірвав звязків з українським національним світом, навпаки — затіснив їх, щедро спомагаючи датками українські установи. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

СТРІЛИСЬКА.

Велике богомілля стрілиського деканату на Ясну Гору до Гошева. В 200-літню річницю перенесення Чудотворної Ікони Богоматері на Ясну Гору і в 900-ліття передачі Ярославом Мудрим України й цілого українського народу під покров Преч. Діви Марії, відбулося в днях 15—16. вересня ц. р. велике богомілля до Гошева зі стрілиського деканату з участю 1669 осіб. В паломництві взяли участь люди з таких 30 громад стрілиського деканату: Баківці, Бенківці, Бертешів, Васил, Голдовичі, Девятники, Дегова, Долишнів, Дроговичі, Жабокруки, Кнісело, Ліщин, Любешка Волохова, Любша, Мелна, Орішківці, Підбірє, Підкамінь, Псари, Репехів, Руда, Русятичі, Стрілиська Нові, Стрілиська Старі, Трибоківці, Фрага, Чорний Острів, Юшківці, Ягнюш і Ятвяги. Паломництво було гарно зорганізоване, порядку в часі прощі пильнували впорядчики з кожної громади; головним звязковим був п. Іван Телішевський із Фраги. Прочани виїхали 15. IX. під проводом своїх священиків спеціяльно замовленим поїздом з Ходорова. Прочан привитав ігумен о. Матей Шептиця. Після цього усі богомольці ввійшли до церкви помолитися перед відслоненою чудотворною іконою Божої Матері. По молебні сповідь і св. Причастія тих паломників, що приїхали натще, від 3. години загальна сповідь. В 5 годині хресна дорога, відтак вечірня, проповідь, молебен, віделонення чудотворної ікони і суплікація. По вечері сповідь до пізна. Другого дня від години 5-ої рано що пів години по три Служби Божі. В годині 7-ій утреня, в год. 8-ій „Примарія" з відслоненням Чудотворної Ікони. Торжественну Службу Божу відправив в 9. год. о. декан Степан Ковалів. Діяконували о. Степан Королюк і о. Ярослав Ніщинкевич. Всі інші священики слухали сповідей богомольців. До св. Причастя приступило 1669 осіб. Співали богослови зі стрілиського деканату. Настрій усіх був поважний та піднеслий. Підчас Служби Божої о. ігумен о. Михайло Шептицький виголосив проповідь, яка залишила на слухачах помітне враження. По співаній Літургії відправили соборний парастас за померших членів родин паломників. По хресній дорозі о. Ігумен попрощав від Божої Матері прочан. По тому прощанні о. декан Степан Ковалів подякував о. ігуменові за його ревну і повну жертвенности апостольську працю, за його посвяту коло духового обновлення усіх паломників та побажав, щоб Ясна Гора заясніла на славу Христа, Його Матері та українського народу! Годиться підчеркнути, що в цьому паломництві взяла масову участь інтеліґенція, зокрема переважали мужчини. Богомілля відбулося у взірцевому ладі. Всі, що були в Гошеві, ніколи не пожалують цього, бо залишаться їм на ціле життя милі спомини. Хто був на Ясній Горі ще давніше, тепер не пізнав би того чудотворного місця: церква відновлена

Михайло Ґатух

нотар в Турці і б. сотник У. Г. А.

по довгій і тяжкій недузі, по приняттю Найсв. Тайн упокоївся в Бозі 10. листопада 1937 р., в 62 році життя.

Похорони відбудуться в Турці 11. листопада 1937 р. в год. 3. попол. Перевіз тлінних останків до Львова на Личаківський цвинтар наступить в пятницю 12. листопада ц. р. в год. 10. передпол. На ці сумні обряди запрошує Свояків, Знайомих і Товаришів Зброї горем прибита

Дружина і Рідня.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Відкриття товариського сезону.

Кожна нація, що має сякі-такі аспірації не може обійтися без своїх національних імпрез. Такі національні імпрези відбуваються звичайно по вакаціях і — як це в світі називається — відкривають товариський сезон. Це або балі, або полювання, або перегони. „Баль білих ліжечок" в Парижі, „репрезентаційні лови в Біловежі", кінні перегони в Ітон.

Українці в Галичині довго не могли рішитися, чим мають зачинати товариський сезон. Були ріжні спроби, але ні одна з них не прийнялася на постійно, ні одна з них не виказала таких вальорів, щоби претендувати на особу, що перетинає, так би сказати, стяжку сезону.

Аж цього року здається ми знайшли щось підхожого.

Йду вулицею і як звичайно сподіваюся стрінути знайомих, так само як я похнюплених, задуманих чи зажурених.

А тут:

Біжить напроти мене родимець, лице розсміяне, руками махає і вже здалека кричить:

— Ви чули?

— Що такого?!

— Ричук побив Голобокого!

— Де?

— Під церквою. Кажу вам, перша кляса історія. Чекав на нього під Преображенкою з „лягою" як дишель. Голобокий тільки з церкви, а Ричук бах, бах, по голові, аж гомін ішов..

— А за що?

— Щось там на нього написав... Але вибачте, біжу далі.

І побіг радісним крочком, мовби на льотерії виграв.

Не минув з того часу тиждень, а вже нова вістка:

— На ринку, в білий день, коли ринок був битком набитий. Маскун засівся на Подоцького і з місця по плечах, по плечах. Сміявся народ до загину.

— А за що?

— Не знаю за що їм пішло, але це не важне. Досить, що справ його як буру собаку.

Після того за два-три дні:

— Приходить, уважаєте, Гервацький до каварні побачив Сопотюка, підступив до нього і — трах! Сопотюк схопився і калать Гервацького. Оба хлопи як дуби, зчіпилися і стусанять себе куди попало. Ледви послужники розірвали. Сміху було, сміху...

Сміються люди з вісток про бійки і навіть у голову собі не кладуть, що завтра можуть вони стати героями подібної історії. А може їм це байдуже?! Може рішені посвятитися для ідеї?!

А ця ідея: врешті усталена форма початку нашого товариського сезону. Додаймо до цього надію, що столичний приклад перенесеться на провінцію, а радість людей буде аповні зрозуміла.

Галактіон Чіпка.

ą прикрашена до непізнання, добудоване приміщення для інтелігенції й селян, заведено водотяги, електричне освітлення і т. д. А невтомний гошівський ігумен о. Шепітка працює далі над прикрашенням церкви й заповненням вигод для мас народу, що ціле літо кожної неділі прибувають до Гошева з далеких сторін. Все це відає величезні суми, а наша Ясна Гора, покищо бідна. Та наше жертволюбне духовенство могло би прийти оо. Василіянам у Гошеві з чималою поміччю, якби кожний священник відправив для монастиря в Гошеві по десять Служб Божих „дантіс", як це зробило духовенство отрілиського деканату.

ЗАЛІЩИКИ.

Ані пяди землі в українські руки і будова польської кольонії в Бедриківцях. В заліщицькому повіті парцелюють під цю пору кілька маєтків, між ними і маєтність Бедриківці, власність Турнавової зі Заліщик. Як і в інших повітах південного Поділля, так і в Заліщиччині продають здебільша землю тільки полякам, при чому більшість парцельованої землі призначено для польських сольоністів. За купно старалися і наші селяни, але годі їм одержати дозвіл на купно хочби пів морга парцельованої землі від заліщицького старости і від земельного комісаря при старостві в Борщеві. До квітня ц. р. повіти Борщів і Заліщики належали до земельного комісаря при старостві в Чорткові, але що у згаданих двох повітах йде тепер кольонізаційна парцеляція на великі розміри, для скорого переведення цієї справи утворено весною цього року окремий земельний комісаріят при старостві в Борщеві для борщівського і заліщицького повіту. Українські селяни, серед яких панує великий голод землі, зовсім виключені від парцеляції, бо поляки послідовно переводять засаду, щоб не продати в українські руки ані пяди землі. До найбільших сіл на Поділлі належать Бедриківці біля самих Заліщик, але з парцеляції не можуть набути нічого, бо парцельований простір призначено на кольонію для мазурів, подібно, як зроблено це минулого року в Іваню Пустім біля Мельниці борщівського повіту. Щоб заохотити мазурів до поселення, будують тепер в Бедриківцях сорок взірцевих господарств із мешкальними і господарськими будинками, як окрему взірцеву кольонію і з весною 1938 р. мазурі прийдуть вже на готове. Не треба й казати, які це викликує настрої серед нашого населення, виключеного від набуття землі.

Конференція інтелігенції з пос. д-ром Бараном. В неділю 24. жовтня ц. р. відбулися в Заліщиках сходини місцевої української інтелігенції влаштовані з ініціятиви відомих народніх діячів д-ра Романа Стефановича і б. сенатора Василя Бараника, на яких посол д-р Степан Баран з'ясував наше теперішне політичне положення і дав подрібні вияснення на запити присутніх щодо сучасного польського режіму супроти нас і нашої політичної тактики.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Похорон д-ра Петра Войтовича. До посмертної згадки про бл. п. д-ра П. Войтовича, поміщеної в „Ділі" ч. 246, додаємо ще опис похорону: Похорон цього визначного громадянина відбувся в четвер 4. ц. м. при співучасти непроглядної маси українського громадянства, представників Адвокатської Палати, суду, делегатів установ Судової Вишні та делегатів кредитових кооператив перемиського повіту. Панахиду над домовиною бл. п. д-ра Войтовича відправив Преосв. Йосафат в асисті 10 священників. До панахиди співав хор питомців Духовної Семинарії. Жалібну промову виголосив д-р Микола Рибак. Опісля похоронний похід рушив під проводом 10 священників вулицями міста на місцевий цвинтар. По дорозі пригравала орхестра читальні Перемишль-Середмістя і співав хор „Перемиського Бояна" під управою проф. В. Вітошинського. На цвинтарі попрощав Покійного в імені перемиського громадянства д-р В. Загайкевич.

Театр ім. Садовського. Минулого тижня загостив до Перемишля на три дні театр ім. Садовського, що виставив у салі Робітничого Дому три побутові пєси: „Хмара", „Маруся Богуславка" та „Ніч під Івана Купала". Театр цей зробив досить великий поступ, коли його порівняємо з попередніми виступами перед двома чи трьома роками. Склад театру в загальному добрий. Гра артистів задовільна. Вкінці слід підкреслити що театр сповняє велике завдання, обїзджаючи всі закутини Східної Галичини. Своїми обїздами по містечках і селах показує нашим читальняним аматорським гурткам, як виглядає добре виведена пєса. З Перемишля театр вибрався в такі закутини нашого краю, як Дубеччина, Динівщина та Березівщина, де ще, здається, ніколи українського справжнього театру не бачили.

З викладової салі. В неділю 7. ц. м. заходами філії Наукового Т-ва ім. Петра Могили й Учительської Громади відбулась інавгурація циклю викладів, які будуть виголошувані цього зимового сезону. Інавгураційний виклад виголосив у салі „Української Бесіди" проф. Дм. Греголинський на тему: „Батьки і діти як соціольогічна проблема". Тема під цю пору дуже актуальна. Признати треба, що проф. Греголинський у підготову реферату вложив багато праці. Викладу вислухало з увагою кількандцятьох старших громадян та кількадесятьох учнів української мужеської гімназії.

Промислово-торговельна анкета. В неділю 7. ц. м. передполуднем скликала дирекція Міщанської Каси перемиських купців, промисловців та ремісників на анкету. Реферат про потребу помочі для купців виголосив дир. Ярошевич Осип, про векселеве право говорив Кадюк Іван. Присутніх 60 осіб.

Ощадностева анкета. Заходами дирекції Міщанської Каси відбулася в неділю 7. ц. м. вечором у домівці М. К. ощадностева анкета для служниць. Реферат про ощадність і Міщанську Касу виголосив д-р Загайкевич Володимир, про вагу ощадности та про забезпечення вложених вкладів у М. К. говорив дир. Ярошевич Осип, про спосіб ведення дрібної ощадности говорив Кадюк Іван. Присутніх коло 160 осіб.

Листопадове свято в читальні Перемишль-Середмістя. Заходами виділів читальні „Просвіти" і філії Т-ва „Зоря" відбулись ширші сходини згаданих товариств. Реферат про листопадовий зрив українського народу виголосив студ. Стахів Евген, після чого д-р Влюй Володимир подав нагий епізод зі своїх воєнних переживань.

К-д.

ШАХИ.

II. ВЕЛИКІ ШАХОВІ ЗМАҐАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА.

Т-во Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" влаштовує шаховий турнір за мистецтво українського студента на рік 1937-38. Участь у змаганнях можуть брати лише студенти високих шкіл. Початок турніру 20. XI. ц. р. Зголошення приймає до 18. XI. ц. р. бльочкар харчівні Т-ва „Основа" в обідовій порі, який заразом подасть ближчі інформації.

Турніровий Комітет.

—о—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Францішек Аляхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ. Спомини білоруського діяча про мартирольоґію у Совітах. Львів 1937. Накладом Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Стор. 168, ф. 8°.

Микола Хвильовий: ВИБРАНІ ТВОРИ. Редакція і вступна стаття В. Т. Романенчука. Обгортка С. Гординського. „Українська Книгоспілка", Львів, 1937. ст. XXXI і 224. Ціна 3.50 зол.

Гліб Лазаревський: МОЛОДІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ. Біографічне оповідання. Львів 1937. Накладом Союзу Українок у Львові. Ст. 90. Ціна 1 зол.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Львів, листопад 1937. Р. X. Н. 11. — Зміст: Богдан Вютовий: Новому Боянові (вірш). — Богдан Лішинський: Микола Лисенко (з приводу 25-ліття смерти — з порт.). — Всесвітній Союз Українок. — Василь Пачовський: Українська дрібна шляхта. — Василь Сімович: Лисенко в Чернівцях (спогад — з 1 обр.). — Василь Щурат: Про працю М. Лисенка в 1870 р. — Михайло Соневицький: Цісар Авґуст (з приводу двотисячеліття його народин — 7 обр.). — Іван Вербний: Чи страх звірятем вроджений. — Ів: Трап дорша робить організм відпорним на простуду. — О. Іван Волигорський (з нагоди 80-ліття народин — з порт.). — Ярослав Гординський: Почин нової української воєнної прози. — Володимир Барагура: Леда і діти. — Максим Станіслав Малиш: Штучна зозуля — плиітель (2 обр.). — Франц Коковський: Бережанське міщанство (2 обр.). — Всепросвітянський зїзд в Ужгороді. — Е. Жарський: Як зроджувалася сила (розвиток фізичного виховання — 5 обр.). — Петро Дужий: Дещо про мнемотехніку. — Г. Г.: Як зробити, щоб обува не промокала. — З. Я. Федьків: Віросповідна статистика сучасної Польщі. — Микола Бажалук: Що це таке „ягідка гусільниць" (2 обр.). — Ір. Сімович: Початки лікування сонцем і штучним світлом (5 обр.). — В. С.: Михайло Корчинський (1 обр.). — Богдан Лішинський: Незнана, чи мало відома композиція М. Лисенка (до слів Я. Маковея „Сон" — 2 обр.). — Юліян Тарнович: Дещо з лемківських весільних звичаїв (2 обр.). — Бібліографія.

СІВАЧ, місячник, присвячений проповіди і катехизі. Львів. листопад 1937. Р. II. Ч. 11. Зміст: о. П. Мриглод: Проповідь на Празник св. Влмч. Димитрія. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. XXIII. після Зісл. св. Д. — о. П. Дз.: — Катехизи для II. кл. всел. шкіл. — о. Василь Попадюк: Вступна реколекційна наука. — о. І. Цимбала: Слово над домовиною бл. п. о. Гр. Плавкліи. — о. П. Дзвлвнк: Чи і як стосувати методу „школи праці" при навчанні релігії? — Станова наука для невіст. Рецензії.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Жовква, листопад 1937. Р. V. Ч. 11. Зміст: І. Огієнко: Стилістично-синтаксичні нариси: 15. Гасити — тушити. 16. Параліч — параліж — паралїза. — П. Зленко: М. Максимович про український правопис. — І. Огієнко: Складня української мови. II. Частини речення пояснювальні. 4. Прислівникове пояснення. — Проф. д-р Евген Грицак: Неольогізми Йосипа Лозинського з половини XIX. сторіччя. — Ів. Огієнко: Зміна о на а в українській мові, про форми багатий, гарячий і т. ін. — Правопис і граматична термінольогія. — Сава Крилач: Рукавиці й пальчатки. — Практичні лекції літературної мови. „Наймичка", поема Т. Шевченка. — Д-р Ф. Коковський: Назвища в селі Просіку сяніцького повіту. — Життя слів. — Від Редакції й Адміністрації.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 15. жовтня — 1. листопада 1937. Р. XIII Ч. 20-21.

СВІТЛО Й ТІНЬ, шомісячник. Львів, серпень-вересень 1937. Р. V. Ч. 8-9. Зміст: Роман Мирович: Критика й автокритика. — К. Водяний: На фронт пропаганди — С. Кравців: Закріпленки й закріплювання. — З листів до Редакції. — З нашого досвіду. — Восьма виставка УФОТО. — Вісті УФОТО.

Жіночі торбинки

теки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саляманра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Субота 13. XI. год. 8. веч. „Легенда“. Вистава закуплена, абонам. неважний.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька“.

Субота 13. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯРОСЛАВ:
12. XI. Хмара.
13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СІНЯВА:
15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:
12. XI. Довбуш.
3і Золочева іде театр до Бродів.

зол. 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар золота тільки **у Б. ГРІНБЕРҐА,** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави“, „Янosік, ватажок опришків“.
АТЛЯНТИК: „Галька“ з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Білий ангол“, „Сьогодні вечором у мене“.
ҐРАЖИНА: „Шiсвапятилiтня“ з Ліль Даґовер.
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна“ (Д. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози“.
КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гоноллю“, „Забута симфонія“.
МЕТРО: „Шаржа легкої бригади“.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем“ із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа“ на осн. Жеромського.
ПАКС: „Пісня кохання“ з Іваном Кепурою.
ПАЛЯС: „Я збрехала“ (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Бльонд Кармен“ із Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни“.
СВІТ: „Пропаще місто“, „Тиждень перед шлюбом“.
СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище“ і ревія
ТОН: „Трафальгар“.
УТІХА: „Циганське дівча“ з Фліпом і Флопом і ревія „Військо йде“.
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 12. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні; циг. орх.; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Баскійські пісні; ВІДЕНЬ 12.25 Форт., сопран, 17.00 Для дітей, 19.25 Пісеньки, танк. музика, 20.05, 21.00 Комедія Нестроя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 22.30 Орх., барит., форт., скр.; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.15, 18.20, 18.45 Для Закарпаття (у прогр. скеч Гриндзі-Довського „Внук“; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика; ПРАГА 12.35 Військ. орх., 14.00 Циг. орх., 16.35 Дутий квінтет, 19.30 20.00, 21.00 „Міньон“ оп. Томаса; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні; РИМ 18.15 Вок.-інстр. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчіпесса ді Ту Бен“ оп. Гайта.

Субота, 13. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.45, 20.10, 21.00 Веселі мельодії, 15.30 Молодь співає, 18.00 Квінтет; БІЛГОРОД 20.45, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.25 Форт.; ВІДЕНЬ 19.30 Концерт хору, 20.00, 21.00, 22.00 „Віденські оповідання“ муз. комедія Гельмесбергера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.10, 20.00 Гарні мельодії; ГІЛЬВЕРЗУМ 19.50, 20.00, 21.00 „Кавалір Срібної Рожі“ оп. Р. Штрауса; КОШИЦІ 18.30, 14.00, 18.00, 18.10, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Скаля ді фортуна“ муз. авд. Пародія; ПРАГА 14.00 Веселий вікенд, 17.55, 18.00 Хор, 20.55, 21.00 Концерт орх. і солістів, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Джез, 21.00, 22.00, 23.00 „Альчесіно в Ніколетта“ муз. казка Барбієрія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 12. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Один день із дитячих літ Шопена; 11.40 Мусоргський: Фраг. з оп. „Борис Годунов“, пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Словно-муз. авд.; 12.30 Фрагм. з військ. вправ на Мокотові; 13.45 Біланс праці ОЗН у Сх. Галичині; 13.50 При чорній каві, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Рецитації поезій льв. поетів; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Що було справді“: Фатальний горнець, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Сальон. орх., 16.50, 18.35, 19.50, 21.30 Актуальна гутірка; 17.00 Прилюдна бібліотека; 17.15 Сестри Бурські у своєму репертуарі та Ч. Качинський, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні відсп. Г. Кутна-Гесель сопран, у супр. форт.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Харч зимою, Хліб, скрипька; 19.00 „Паві Вішесгерептова“ старосвітський курант на осн. Людв. Ляво; 19.30 Староіталійські пісні у вик. А. Шлемінської в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт, форт., спів, орх., 21.20 Веч. денник; 21.35 Легка музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 13. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Скрипкові твори Чайковського, пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник; 13.45 Концерт бажань; 15.15 Трансм. із конгресу христ. купецтва; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Ляльчине весілля“ з муз. іл.; 16.15 Дута орхестра; 16.50 Фейл.: Наша програма; 17.00 Від Атен до Байрайту (Монтеверді): сопран, альт, тенор, форт., 17.50 За виховний ідеал молоді; 18.00, 18.50 Спорт; **18.10 Камеральний концерт у вик. форт. тріо: Роман Савицький фортепіян, Роман Криштальський скрипка, Петро Пшеничка віольончеля (у програмі В. Барвінський: а) фортепіянове тріо ес-моль, б) Алєгро асаі модерато, в) Андантe, г) Алєгро різолюто;** 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Вірлятко оббирає бараболі“ обр. для дітей з музикою, „Великопольща“ авд.; 20.00 Легка і танкова музика, пісеньки; 21.00 „Кліент“ скеч; 22.00 Розр. концерт, орх., спів, 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Катедра гумору“ скеч.

Радіокутик.

ТЕЛЕВІЗІЯ НА ВИСТАВІ 1939 р.

В Америці відбудеться велика загальна Вистава в 1939 р. На цій Виставі телевізія займе одне з поважніших місць. Американське Радіо-Корпорейшен приготовляє заздалегідь свої нові винаходи. Можна бути згори приготованим на багато несподіванок. Однак усі новинки тримають поки що у великій тайні.

ТЕЛЕВІЗІЙНА МЕРЕЖА В НІМЕЧЧИНІ

Розвиток телевізії в Німеччині йде швидким темпом. Дотеперішній плян телевізійної мережі Німеччини показався незадовільним. В окрузі 5,5 до 7,5 м. може „поміститись“ найбільш 3—4 стації. Ось чому треба шукати інших шляхів з метою покрити цілу Німеччину телевізійною мережею. При довжині хвиль у вищеподаній окрузі призначено для берлінської телевізійної стації.

Вже в минулому році в технічних органах появлялися статті, які пропагували можливість заведення проводової телевізії. Досвіди показали, що телевізійні трансмісії широкої смуги частотливости можна передавати навіть при помочі телефонічних дротів, однак тільки на близьку віддаль. Для дальшої віддалі треба всеж провести спеціяльний кабель, який може обняти широку смугу частотливости. Мало цього: цей кабель мусить ще мати спеціяльні змінювачі на кожному свому 20-му кільометрі. Німецька почта получила саме таким каблем Берлін з Мінхеном. Таким чином між Берліном і Мюнхеном можна вести телефонічні розмови і бачити водночас свого співбесідника. Ця система дозволить в майбутньому користати з телевізійних трансмісій кожному телефонічному абонентові.

Дотеперішня телефонічна мережа дозволяє передавати образи на віддаль до 2 км. без огляду на ріжну можливість для пересилки смуги частотливости окремих проводів. Колиб вдалося ці проводи засобити в спеціяльні змінювачі, тоді можна булоб передавати образи на цілу Німеччину.

Відділ дослідів німецької почти перевів у даному напрямі ряд дослідів, які дали успіх. Виявилося, що відбір з проводу був чистіший, як відбір без проводу. Використання телефонічної мережі для телевізії матиме велике господарське значіння, бо причиниться до подешевлення телевізії.

ТЕЛЕВІЗІЯ У ФРАНЦІЇ.

Французька північна радіова округа Ліль виступила до Управи французької почти з домаганням заснувати висильну телевізійну стацію.

ТЕЛЕВІЗІЯ В АНГЛІЇ.

Б. Б. Ц. подає у своїх телевізійних програмах низку репортажів з фільмових студій. Можна буде побачити працю над кольоровою фільмою. Всеж телевізійна трансмісія не є ще досі кольорова.

БІРЖА.

Львів 11. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·98, 89·55, Доляри американські 5.28·00, 5.25·50, Доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·20—17·70, Франки швайцарські 122.75—121·95, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·20—16·50, Кор. дан. 118·19—117·35 Кор. норв. 133·03—132·05, Корони шв. 136·48—135·50, Ліри, італ. 21·20—20·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·30—16·00, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·25, 3 інв. 1 см 71·00. серія ненот. 3 пов. інв. 2 см. 70·00, серія ненот., конверс. 61·50, 4 пр. дол. 39·25, 39·50, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 32·75, Вугіль 23·50, 23·00, Лільпоп 51·50, Моджеів 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 11. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бальон. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
яйця (копа) . . . . 4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що заг. збори Т-ва „Молода Громада“ відбудуться в неділю 14. листопада в год. 10. передпол.

В год. 9.ій Богослуження за покійних членів Т-ва в церкві св. Духа. 2060

ПІДПРИЄМСТВА

ПОВАЖНЕ українське промислове підприємство потребує здібного торговельного референта з відповідними студіями, або практикою. Вимагана кавція або вклад 2—3.000 золотих. Першенство б. УСС. або члени УГА. Письменні зголошення до „Діла“ під „ІТЕТЕ“. 1—3

СПІЛЬНИКА з 10.000 зол. прийме рентове підприємство. Зголошення під „Виробництво“ до Адм. 2054 2—3

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста покій з кухонкою, електрика, газ, вода, осібний вхід. Відомість канцелярія адв. Живaнeвського, Сикстуська 38. 3—5

НАУКА

КУРС роблення штучних цвітів улаштовує Порадня Матерей. Оплата 5 зол. місячно на дохід Порадні. Зголошення: Бернсовичева, вул. Марка 20. Початок курсу 15. листопада. 2059 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевська, Львів, Академічна 2, готель Жорж. 1962 5—7

НОТИ вживані і нові поручає склад нот Брандлера, Баторія 16. 2048 1—1

ТАДЕЙ ГОРОВІЦ. Львів, Жовківська 71 Телефон ч. 270-11. **Філія вул. На Байках 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалії, технічні і господарські артикули, аніліни, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 2—3

75 СОТИКІВ яськи готові, коверти під ковдри 200/140 5.50, стрійні 7.50, пошевки 90/80 1.90 та всіляке білля жіноче і мужеське за безцін. „Астра“ фабрика білля, Сикстуська 2, Львів. 2040 1—1

ВСІЛЯКЕ актуальне зимове білля для дітей до літ 15 та комплетні виправки немовлят поручає „Світ Дитини“ Сикстуська 2, Львів. 2039 1—1

ФІРМАКОПЕЮ польську доставляє за надісланням пятьдесять золотих „Міль Книжковий“, Баторія 6. 2016 1—1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка“, що закупове і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 22—30

МЕХАНІЧНА робітня приймає всілякі направи машин до шиття, писання, Ґданський, Колонтая 2. 2027 4—4

ОГОЛОШЕННЯ.

XXXII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Дому торгов.-промисл. „ДОСТАВА“, кооперативи з обм. пор. у Львові відбудуться 30. листопада 1937 року в год. 17 у кімнатах кооперативи у Львові, Ринок ч. 43, І. з ось яким порядком нарад:

1. Відкриття Загальних Зборів.
2. Відчитання протоколу з Загальних Зборів відбутих дня 7. грудня 1936.
3. Звіт Управи з діяльности і рахункове замкнення за адм. рік 1936-1937.
4. Звіт Контрольного Комітету Надзірної Ради і внесок на уділення абсолюторії Управі.
5. Затвердження білянсу за адм. рік 1936-1937 і розподіл чистого виску.
6. Доповняючий вибір двох членів Надзірної Ради, на 4 роки на місце вильосованих.
7. Затвердження буджету на адм. рік 1937-1938.
8. Означення згідно з § 42. статуту межі признаваних кредитів і затягнених зобовязань.
9. Означення висоти презенційної марки для членів Надзірної Ради.
10. Внески і запити.

Рахункові замкнення і білянс за адм. рік 1936-1937 є виложені в домівці кооперативи для перегляду членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
о. Дамян Лопатинський, голова.
о. Юліян Дзерович, (секретар.

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї продукує хемічна фабрика **„СОНЦЕ“** сп. з обм. відп. Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58 Домагатися всюди.

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ“**